

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (stradă Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oară 12 bani, a treia-oară 10 bani.

Latini, Slavi, Nemți.

În nrul trecut vorbind despre Anglo-Saxoni sau popoarele de viță nemțească, am zis, că vom continua azi scriind despre stăpânirea popoarelor, unele asupra celorlalte.

Să ne lămurim puțin în privința acesta, căci prin convenția sau legătura dintre Nemți și Englezi (deocamdată, cum am spus în nrul trecut, privitoare numai la China), se vorbește mult despre tema aceasta.

Popoarele Europei se țin de trei neamuri sau ginți mari, anume *Latini* sau popoare romanice, de cari se țin Francezii, Italienii, Spaniolii, Portughezii și noi Românii, ear' în afară de Europa sunt Latini cu deosebire în America-de-meazăzi.

Al doilea grup mare de popoare sunt *Slavii*, de cari se țin Rușii (Muscarii), Polonii, Cehii, Sârbii, Rușenii, Bulgarii etc., ear' al treilea grup de popoare îl formează *Anglo-Saxonii* sau vița nemțească, de care se țin toți Nemții, Englezii, Svedienii, etc. ear' în afară de Europa partea cea mai mare a locuitorilor din America de mează-noapte.

Mai de mult, de veacuri, de când adecă s'au încheșat țările, cari parte mare sunt și azi, popoarele latine — Francezii, Spaniolii și Italienii — au stat în fruntea celorlalte popoare, ele le-au stăpânit, să zicem așa. Sub stăpânirea aceasta se nu înțelegem o stăpânire de putere, — bună-oară cum ne stăpânesc Maghiarii pe noi, — ci o stăpânire de felul, că aceste popoare dă-

deau pilde de înaintare întru toate, în știință, în arte, în invenții (născociri) etc. și dacă trebuia, se știau impune și a porunci și cu arma, cu puterea, cum au făcut-o Spaniolii și mai apoi Francezii sub Ludovic XIV., în timpul marelui revoluții franceze și pe vremea lui Napoleon I., de care încă își aduc aminte și unii din moșnegii noștri.

Odinioară deci Spania și mai apoi Franța, și astfel popoarele latine erau mai puternice în Europa. Pe aceste vremi după poporul francez se luau toate celelalte popoare și de pe acest timp a rămas s. p. că diplomații sau mai marii țărilor și până azi franțuzește se înțeleg asupra mersului trebilor, fie ei chiar Nemți, Englezi, Ruși etc.

De aceea a cântat marele nostru poet *Alexandri* despre Latini, zicând că:

Latina gintă a regină
Într'ale lumii ginte mari . . .

Așa a fost asta până în a doua jumătate a veacului, ce se gată. Atunci s'a dat, la 1870, marea și cruntul războiu între Franța și Germania, din care a eșit învingătoare aceasta din urmă. Franța, frunțașă popoarelor latine, s'a slăbit, a pierdut mult din vază, ear' Germania s'a încheșat prin unire. Lasă, că și altcum poporul nemțesc era și este unul din cele mai înaintate popoare din Europa.

Moșul împăratului de acum al Germaniei a făcut unirea Germaniei și a înfrânt Franța. De atunci poporul nemțesc a înaintat mult, s'a întărit prin negoț și industrie și împăratul Wilhelm de acum, ar voi să-l ridice între cele dintâiu în Europa, cum au fost odinioară Francezii.

Totodată însă el ar vrea, ca Nemții să stăpânească țările și marile depărtate, unde să se poată așeza mulți Nemți și de unde să se aducă mari bogății în Germania. Spre acest scop Germania și-a căutat legături mai întâiu cu popoarele de aceeași viță, cu Englezii și cu cei din America. Cu Englezii au izbucnit Nemții să facă acum legătura cu privire la China.

Dacă se vor face mai departe legături, după-cum se spune, și la cari se vor alătura și Americanii, atunci Anglo-Saxonii vor ajunge în fruntea popoarelor, având nu numai cele mai puternice state — Germania, Anglia și Statele-Unite — ci și bogății și iscusiți cetățeni.

Așa se schimbă cursul vieții popoarelor. Pe când Slavii încă sunt rămași îndărăt, ear' Latini slăbiți, noul veac ce se începe poate să vadă la culmea gloriei și puterii, peste țări și mări, pe cele trei state ale neamului de oameni anglo-saxoni sau de viță nemțească.

Dela Sfântul Sinod. Eată cuprinsul mesajului M. S. Regelui Carol, pentru deschiderea sesiunii ordinare de toamnă a Sfântului Sinod, făcută Joi la București. *Prea Sfinți Părinți! Sfântul Sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe-române, fiind convocat prin decretul Nostru nr. 3470 din 1900, în sesiune ordinară de toamnă, pe ziua de 12 Octomvrie a. c., conform art. 13 din legea pentru alegerea metropolitelor și episcopilor eparhiofi, cum și a constituirii Sfântului Sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe-române:*

Eu declar deschisă sesiunea acestui Sfânt Sinod.

Dat în castelul Peș, la 12 Oct. 1900.

Carol.

FOITA.

Poesii populare.

Din Sibiu.

Culese din popor, de I. S.

Mândruță mândra mea
Spune-i dragă mamă-ta,
Să podească ulița:
Tot cu petri și cu glaje
Că de mine nu s'a sparge,
Tot cu petri puse-n lat
Că de mine s'a scăpat.

Mândro dragostile noastre
Au rămas pustii pe coaste.
Eu Vineri am fost la ele,
'Și-au crescut tot viorele,
Viorele flori adânci
Să le vezi mândro să plângi.

Dorul meu mândro și-al tău
Împreune-l Dumnezeu,
Dorul meu și-al dumnitale
Facă-l Dumnezeu o floare.

Eu pe deal mândra pe șes
O cunosc numai pe mers,
Pe mersul picioarelor,
Pe albitul poalelor,
Pe păpușii cei domnești
Pe semnele-i voinicești.

Mă-nsurai lui muiere
Luai mama mării mele,
Când o vîd în ușa surii
Stau să iau mușea sîcurii
S'o lovesc în cerul gurii.

Câte stele-s pe Bănat
Atâtea gânduri mă bat,
Să-mi vînd casă și moșie
Să mă scap de cătanie,
Să-mi vînd cai, unelte bune
Să mă duc cu mândra-n lume.

Mândro de dragostea noastră
A nflorit un pom pe coastă,
A nflorit și n'a rodit
Că ce noi ne-am despărțit.
Hai ne iubim bălioară
Că va nflori a doua-oară
Va nflori și va rodi
Și mai cu foc ne-om iubi.

Pus'am gând și jurământ
Ca să mă las de iubit,
Dar' dragostea ear' mă-ntoarnă
Să mai iubesc pân' la toamnă,
Dela toamnă incoale
Iubească cine va vrea
Că eu 'mi-am luat partea.

Frunză verde tîmăiță
Am iubit o copiliță,
'Și-am lăsat-o să mai crească
Minte-n cap să-și dobîndească.

Căsătoria moștenitorului.

Acum se discută în dieta din Pesta legea despre căsătoria moștenitorului nostru de tron. Cum știm, Archiducele Ferdinand a luat în căsătorie pe conțesa Chotek și fiindcă această nu este din familie domnitoare, moștenitorul a declarat, că băieții sei din aceasta căsătorie nu pot urma pe tron. Așa cere legea casei domnitoare, care s'a recunoscut în Austria. Ministerul unguresc cere dela dietă să se recunoască aceasta și în Ungaria. Kossuthiștii și alți opoziționali nu vreau și asupra acesteia curge acum discuția în dietă.

Noue episcopii catolice. După-cum ne scrie un binevoitor cetitor, în cercurile maghiarimii catolice hotărîrea congresului național bisericesc din Sibiu, în privința celor trei episcopii nouă, a provocat un proiect interesant.

E vorba, nici mai mult, nici mai puțin, decât de înființarea celor 8 episcopii catolice nouă.

Între aceste 8 episcopii ar fi să fie trei greco-catolice. Anume, 1 românească în Făgăraș, 1 românească în Sighetul-Marmației și 1 rutenă (sau maghiară gr.-catolică) în Dorogh, ear' celelalte romano-catolice, în Makó, Pojon, Seghedin, etc.

Înființarea acestor episcopii ar fi cu atât mai ușoară, că fondul așa numit **religionar** e destul de mare. Apoi e vorba de a contrabalansa voturile arhierilor ortodoxi, și liberali, cum îi numesc catolicii, în casa magnaților.

Răscoală de țărani în România. Foile din România ne aduc veste despre o răscoală de țărani în județul Rimnicul-Sărat, anume în comuna Buda. Causa răscoalei este taxa, ce a început să se pună acum și în România pe vinars (țuică). Mergând agenții fiscali să încaseze taxele și în comuna Buda, oamenii s'au împotrivit, s'au răscolat și au atacat pe prefectul și pe alți dirigători. A fost chemată armata, dar' țărani nu s'au supus și s'a născut o încăierare,

GLUME.**Amândoi sîntem un trup.**

Un bărbat se întorcea cu muierea dela moară, aducînd un sac cu făină în spate.

— Mai du și tu sacul ăsta, hei muiere! — zise dela o vreme bărbatul ostenit.

— Ei, bine bărbățele! — răspuse muierea, — apoi nu știi tu, ce a zis popa, când ne-am cununat? că amândoi sîntem un trup? Du dar' sacul și fii pe pace, căci ce duci tu, e ca-și-cînd aș duce eu, doar' amândoi sîntem un trup!

— Bine! — își gîndi bărbatul păcălit, — fie cum zici tu, dar' lasă numai, c'o să te coc eu!

Așa a și făcut. — După-ce bărbatul s'a întors acasă cu sacul cu făina, muierea se și apucă să facă la plăcinte, din făina cea proaspătă. Când fu lu-

fiind morți și răniți din amîndouă părțile.

Stăpînirea a luat măsuri, ca aștărea să se liniștească.

CONFLICTUL ROMÂNŌ - BULGAR. Actul despre punerea sub acuză din partea judecătorei românești, a celor douăzeci și doi de Bulgari, implicați în crimele de omor săvîrșite asupra lui *Filovski* și *Mihăileanu*, precum și în complotul plănuț în contra Regelui Carol, a fost înmănat pe cale diplomatică și în traducere franceză guvernului bulgar. După-cum se depeșează dela Sofia, guvernul bulgar l'a predat imediat procurorului de stat, pentru-ca să și facă datoria față de cei vi-novați.

DIN LUME.**Chestia chineză.**

Chestia chineză continuă a fi incurcată. Ambasadorii din Peking ai puterilor cer pedeapsă de moarte pentru toți priginitorii răscoalei Boxerilor, între cari sînt mai mulți prinți împărătești și curteni fruntași. Catalogul acestora l'a compus ambasadorul francez.

E întrebare însă, că fi-vor acestia decapitați, de oare-ce împăratul în cel mai nou edict declară, că matadorii principali ai răscoalei au fost pedepsiți după legile chineze. În promisiuni și asigurări de aceste însă nu se poate pune nici o încredere.

Privitor la convenția anglo-germană, din Berlin se depeșează, că Rusia și Franța n'au răspuns încă, dar' e ca sigur, că și ele se vor alătura la ea.

O învingere a Burilor.

Din Africa-sudică vine știrea despre o învingere a Burilor asupra unor trupe engleze de gendarmi. Lupta s'a întimplat lângă *Hoopetaad*, în 24 l. c. Burii au fost comandați de *Dutroit*, *Viljoen*, *Potgieter* și *Devillier*, au încunjurat pe Englezi și le-au cauzat mari pierderi. Englezii și-au pierdut cele două tunuri Maxim, ce le aveau, apoi 7 morți și 11 răniți.

Alte atacuri au fost între De Wett și generalul Barton.

Burii au încă 15 mii de luptători, dintre cari aproape jumătate se află în Orange.

crul pe isprăvite, bărbatul puse mîna pe blidul cu plăcintele, și începî să se ospeteze singur.

— Stăi bărbate, să viu și eu!

— Fii pe pace, scumpa mea, — îi răspuse bărbatul, — cînd mînc eu, e ca-și-cînd ai mînc și tu, căci doar' amândoi sîntem un trup. — g.

E orb.

Domnul: George ai dat scrisoarea la domn căpitan?

Servitorul: Da, domnule.

Domnul: Și ce face căpitanul?

Serv.: E sănătos, dar' ce păcat săracul, că e orb.

Domnul: >Ce orb? ești nebun, ori ce-i?

Serv.: Orb zău, căci pe cînd ședeam înaintea lui, el mă întrebă că unde imi țîn eu pălăria? Și el nu vedea, că pălăria era la mine pe cap.

Împărt. de Petru Ghejtu.

Carliștii.

În jurul Barcelonei (Spania) s'au ivit din nou mișcări carliste. S'au văzut trupe carliste armate și în uniformă. O ceată de aceste au atacat o trupă de gendarmi, dar' au fost respinși. Carliștii au fugit în direcția Mancadei. Ei sînt urmăriți de soldați. În Borcelona a fost deținut gener. carlist *Soliva*.

Ceva despre licitații.

De Dr. Valer Moldovan.

(Urmare).

Mă întorc acum la judecătorul care are să rînduiască licitația așa după-cum spune legea de mai sus. V'am spus că avocatul cînd înaintează cererea de licitație trebuie să alătore la ea și o carte de biciu făcută de notarul satului, în care adeverește, că după fiecare bucată de loc ce se va licita cîtă dare de pămînt sau după casă dare de casă se plătește. Cu ajutorul acestei cărți statorește birul legii după de strigare.

După lege adecă prețul de strigare se capătă așa, că la fiecare bucată de pămînt se înmulțește cu 100 darea de pămînt, ce e aruncată pe un an pe locul acela. Așa bună-oară, dacă după un arător e aruncată dare de 2 fl. 50 cr., atunci prețul de strigare va fi de o sută de ori 2 fl. 50 cr., adecă 250 fl.

La case trebuie să facem deschilire după felul dării ce-l plătim după casă. Anume e știut, că dacă avem o casă, dar' nu noi ședem în ea, fără o dăm în chirie sau pe bir, atunci plătim dare mai multă.

În cazul acesta prețul de strigare se statorește tot așa ca la pămînt, adecă se ia de 100 de ori darea de casă.

Dacă însă nu dăm casa în arîndă, ci noi locuim în ea, atunci darea e mai mică și aci prețul de strigare se hotărește așa, că să ia de 200 de ori darea aceasta.

Acum să zicem că datorășul asupra căruia s'a cerut licitație împreună cu doi frați ai lui au în cartea funduară 4 dărabe de loc și o casă, asupra cărora ei s'au împărțit, dar' în foaie încă nu s'au pus locurile pe cari le folosesc pe numele fiecăruia, fără toți la oaltă au câte 1/2 parte din toate 5 locurile.

Judecătorul are să rînduiască licitația așa după-cum e în foaie, adecă pe 1/2 parte din fiecare parcelă și nu după-cum s'au împărțit frații între ei.

Judecătorul se uită așadar' la fiecare bucată de pămînt și făcîndu-și socoata după darea ce se plătește pentru fiecare, după-cum v'am arătat mai sus hotărește prețul de strigare. Se uită bună-oară că ce dare se plătește după casă și află bună-oară că darea e de 3 fl., pe an înmulțind cu o sută dă 300 fl., așadară prețul de strigare va fi: 300 fl. Atunci, fiindcă știe ce zice legea, că adecă dacă prețul de strigare la case e sub 300 fl., atunci are să rînduiască licitația pe întreaga parte și nu numai pe 1/2 parte aceluia datorăș.

Așa face pe rînd cu fiecare cositor, arător, pînă-ce gată și atunci statorește ziua de licitație și celelalte ce trebuiesc puse la cale pentru ținerea ei.

Și în ziua anumită numai se trezesc frații cu comisia în sat și oamenii mei rămîn frumos fără de locuri. Adeseori se întimplă, că în urma împărțalii

dintre frați casa a ajuns în folosința unuia care nu e dator și vânzându-se casa el rămâne pe drumuri, pentru datoria fratelui său.

Poporul nostru stors și înșelat de atâtea-ori de cine nu mai a știut să se folosească de neștiința lui, văzând lucruri de acestea, crede că și aici e numai o înșelătorie la mijloc. Abună-seamă că executorul la care se plâng oamenii și une-ori chiar se împotrivesc nelăsându-l ca să le liciteze moșia, ca să se scape de ei le va spune că el face cum 'i-s'a rânduit dela scaunul legii și că se meargă numai la vre-un avocat că el le va face dreptate. Oamenii îl cred și se duc cu plânsoarea la vre-un avocat.

Aici pot păți oamenii două lucruri. Dacă avocatul e om milos și cu frica lui D-zeu, atunci le spune să meargă acasă și să nu mai cheltuiască înzădar.

Dacă însă avocatul e străin de popor și se uită numai la câștigul lui, va stoarce dela bieții oameni vre-o 5—10 fl., le va fâgădui cu gura mare că el le va face dreptate și bieții oameni vor rămâne cu fâgăduiala și cu buzele umflute. Cine nu crede, întrebe pe cei-ce au pățit așa. Pentru-că legea e lege, de e bună, de e rea, ea trebuie ținută.

Vor ști multe d-nii avocați și să pricep ei să sucească legea, dar' pe cum v'am arătat mai sus, la licitații tocmai judecătorul e acela care rînduește licitația după-cum cere legea.

Și m'aș bucura din inimă dacă sfaturile mele pe care vi-le voiu da acuma le-ar ceti cât de mulți Români și mai ales cari vor păți așa cum au pățit cei pe cari vi-i-am spus în pilda de mai sus, căci atunci de multe pagube ar fi ferit bietul popor dela sate și mulți bani scumpi ar rămâne în buzunarul lui și nu ar merge în al domnilor. În două pri-vințe v'aș pute da sfaturi, anume: întâiu ar trebui să vă spun că ce ar fi de făcut ca să nu ajungem acolo ca să ni-se liciteze locul împreună cu al altuia, adecă cu alte vorbe, cum și pe ce cale să facem ca împărțeala ce o facem noi între noi ca frați, să o ducem la îndeplinire și în cartea funduară, adecă în foaie, pentru-că dacă în foaie e lucru curat și acolo fiecare loc stă pe numele celui care îl și folosește și nu sunt mai mulți părtași la aceleași locuri, atunci când cineva e dator 'i-se vînd numai locurile lui și nu și ale altui om nevinovat.

Despre acesta însă, ca să nu fiu prea lung la vorbă și să nu vi-se urască de mine, vă voiu vorbi de altă-dată, când vă voiu spune unele și altele despre »cartea funduară«.

(Va urma).

Solgăbiru unguresc.

În Calocea se află un solgăbiru numit Helle János, care prin isprăvile lui ne dă tipul nefalsificatului slujbaș unguresc. Amintim aici, după ziarul unguresc, câteva din nezdăvăniile acestui pașă neîntrecut.

În Calocea a poposit o trupă teatrală ungurescă. Cine știe ce nu 'i-a plăcut dlui solgăbiru, căci pe cuvânt că trupa nu poate da reprezentații ca să mulțumească pretensiunile orașenilor, simplu a oprit reprezentațiile. La intervenirea ministrului doi specialiști au asistat la o reprezentație și au aflat-o

de foarte succasă. În urmarea acesteia ministrul a ordonat pașalei Helle să-și retragă porunca de opreliște. Mai interesant este, că dl solgăbiru în viața lui n'a asistat la vre-o reprezentație teatrală, precum n'a asistat nici la reprezentația trupei oprite. Din sumedenia altor isprăvuri ale pașalei mai amintim: Pe teritoriul orașului Calocea biciclatul e oprit pur și simplu din ordinul dlui solgăbiru. Tot Măria Sa a oprit pe țărani ca în vreme de vară să umble pe partea umbroasă a stradelor principale; ear' în vreme de iarnă 'i-a oprit de pe partea stradelor, pe care bate soarele, pe cuvânt că așa ceva ar jena pe pasajerii din clasa inteligentă.

S'a întâmplat nu de mult că în Calocea a bătuit boala de porci. Măria Sa Helle pe fiecare proprietar, la care 'i-a murit câte un porc, 'l-a pedepsit cu câte 10 fl.

De câte-ori face Măria Sa plimbări cu trăsura, țărani trebuie să se oprească până trece solgăbiru. Care nu stă pe loc stante pede e osândit la plățirea unei pedepse de 5 fl.

S'a întâmplat apoi odată că d-nul solgăbiru a benchetuit toată noaptea. La ora fixată pentru închiderea cârcimelor, proprietarul cârcimei 'l-a rugat să înceteze cu muzica, dl solgăbiru însă habar n'a avut. A doua zi însă a citat la sine pe cârcimar și 'l-a pedepsit cu 17 fl. pentru conturbarea liniștei și călcarea ordinului în vigoare.

Etă un tip adevărat de solgăbiru, asemenea căruia vor mai fi în țeara aceasta.

SCRISORI.

Adunări învățătorești.

I.

Despărțământul Ludoș.

Despărțământul Ludoș al Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din archidieceza gr.-cat de Alba-Iulia Făgăraș și-a ținut adunarea de toamnă în Budiul-de-Câmprie, la 29 Septemvrie st. n. a. c.

Adunarea s'a ținut în biserică, fiindcă școala nouă zidită de acum încă nu a fost terminată, din care cauză învățătorul local nu a ținut prelegere cu elevii sei.

Reuniunea-filială a învățătorilor de stat din cercul Ludoș, încă 'și-a ținut adunarea în acea zi, cu care ocaziune dl insp. reg. Téglás Istvan vizitând mai multe școale din jur, a venit să fie de față la adunarea lor și totodată și la inaugurarea noii școale de stat de acolo.

La propunerea preș. Ioan Coman, ne-am prezentat în corpore la dl inspector să 'i dăm onorul cuvenit, invitându-l la adunarea noastră.

La intrarea în sala adunării, George Negruțiu a salutat pe dl inspector prin câteva cuvinte, la cari mulțumindu-ne foarte călduros ne-a invitat a ocupa loc, ascultând prelegerea practică din geografie. După vorbirea de deschidere a președintelui s'a suspendat adunarea 20 minute, venind să asiste la adunarea noastră.

Lucru de sine înțeles, că nu putea lipsi nici dela această adunare Rever. Domn protopop Nicolau Solomon, care s'a interesat și se interesează zilnic și sperez, că se va interesa și în viitor de școala noastră românească, privind pe învățători, ca un părinte bun pe fiii sei.

Președintele prin o vorbire frumoasă salutând pe membrii desp. cu un »bine ați venit« și cu deosebire espri-

IMPĂRĂTEASA CHINEI.

mându-și mulțumita și bucuria, ce o simte, putând saluta în mijlocul nostru pe dl inspector, și pe Rev. Domn protopop, arătând mai departe datorințele preotului și învățătorului, de a îndemna poporul cu ori-ce ocaziune a-și iubi legea, biserica și școala, cari sunt cele mai scumpe odoare ale noastre, și cari una fără alta nu pot să existe, și ca preoții și învățătorii să-și poată împlini aceste datorințe sfinte trebuie înșiși să premeargă cu esemplu bun, căci numai atunci își va pune poporul încrederea în ei și va asculta de povețele lor, după cari adunarea s'a declarat de deschisă.

După aceea vorbește Rev. Domn protopop foarte la loc despre cariera învățătorească, îndemnând și încurajând pe învățători a împlini chemare ce 'și-au ales cu sfințenie, esprimându-și mai departe bucuria, văzând în mijlocul nostru și pe dl inspector, rugându-l ca și pe viitor să se intereseze de înaintarea învățământului popular, la care dl inspector prin o vorbire călduroasă promite, că totdeauna când și unde va fi lipsă el ne va sta în ajutor, fără de a face deosebire de limbă.

Dintre domnii preoți, ca directori școlari, cari au fost prezenți amintesc numai pe dl V. Suci, preotul Căpușului și dl V. Vlăsa al Budiului.

E de regretat, că domnii preoți nu-și țin de datorință morală a participa cel puțin în calitate de directori școlari, cum se numesc cu oare-care mândrie.

Adunările noastre pentru aceea le convocăm cu sinodul odată și în acea comună, ca și domnii directori să poată asista la ele, și apoi să luăm și noi parte la sinod, unde să desbat obiecte de interes școlastic și referitor la noi.

Durere însă, că afară de cei doi amintiți, n'au luat parte alți preoți.

Așadar' las să judece alții, ce interes pot purta astfel de oameni față de școalele lor, acolo unde ei sunt mai mari (în comunele lor). Deci zic numai că 'mi-s'a dat ocazie să documentez cu documente neresturnabile nepăsarea ce o poartă preoții nostri (onoare excepțiilor) față de învățători și de școală, cari în decursul anului școlar, nu se interesează că oare școala curățită e? că oare are lemne? că oare nu bate vântul prin ferești și ușă? că oare sunt recușite? că oare cum merge instrucțiunea? apoi de salariul învățătorilor nici vorbă!

Trecând la chestia zilnică, membrii s'au prezentat în un număr aproape complet. Absențele s'au legitimat.

A disertat Al. Macarie despre pedecile, cari stau în calea învățământului poporal, care s'a aflat de foarte bine lucrată, votându-i-se mulțumită protocolară.

La adunare s'au încasat 26 coroane, care s'au espedat în centru.

Bibliotecarul raportează, că în urma atâtor apeluri, nu s'a primit nici o carte. Se primește propunerea, ca fiecare membru să contribuie din al său cu câte 2 cr. la înființarea aceleia.

Oficialii despărțământului, au fost interpelați de adunare, ca să raporteze despre decursul adunării generale din Blaj. Oficialii nu s'au prezentat la acea adunare nici unul, cauza e că nu au primit diurne și spese de călătorie, și s'au declarat, că la adunare nici-odată nu vor lua parte neprimind diurne și spese.

La punctul din programă, propuneri: se primește propunerea preș., că după-ace materia din planul de învățământ pentru școlile dela sate e prea multă, să se estragă materia mai necesară, și care s'ar pute propune toată. Spre scopul acesta s'a ales o comisiune de 5, care să facă acea estragere. Propunerea a fost primită și de Rev. Domn protopop, cu condiție să 'i-o facer cunoscută și să fie deocamdată numai pe anul curent.

Asemenea a fost primită și propunerea învățătorului Morariu, ca să rugăm pe on. comitet central, să binevoească a fi cu atențiune la alegerea cărților școl., solvite din fondul Fētu. Pentru-că ni-se trimit cărți de acelea, cari nu-'s bune și din punct de vedere pedagogic nu corăspund, cum sânt: »Aritmetica«, de Stoian, »Geografia«, »Constituțiunea patriei«, »Istoria Ungariei« și »Fisica«. În loc la aceste ar fi bine dacă s'ar procura manualele de Brașov, fiind cu mult mai bune, și cari le întrebunțează mai toți învățătorii.

Adunarea de primăvară se va ține în Ludoș (ear' odată cu sinodul) în ziua de Luni, a treia săptămână a postului mare, când Andreiu Rus va diserta și învățătorul local va ține prelegere practică cu elevii sei.

În urmă președintele prin câteva cuvinte mulțumind celor prezenți, încheie adunarea.

Vasiliu Morariu,
inv. gr.-cat.

II.

Reuniunea „Mariana“.

Rodna, 24 Oct. n.

Duminică și Luni, 21 și 22 Oct. s'a ținut în istorica comună Rodna-veche, tocmai la obârșia Someșului-mare, adunarea generală a reuniunii inv. gr.-cat. »Mariana«.

Încă de Sâmbătă seara, au început a sosi în Rodna lanțuri-lanțuri de trăsuri, aducând cu sine dascălimea din vicariatul Rodnei, protopopiatele Bistriței și Budacului-român, adevă întreaga dascălime română din comitat.

Primirea ce s'a făcut Reuniunii noastre de cătră poporul și inteligența din Rodna, primire ca și care mai frățească, mai românească, nu poți vedea, — va rămâne pe veci neștearsă în sufletele noastre.

Dragostea, ospitalitatea, de care am fost împărțâșiți de frații dela Rodna, apoi spriginul moral și material ce ni-s'a oferit acolo, va fi pentru noi învățătorimea, ca și pentru toți membrii reuniunii »Mariana« în general, un îndemn, un impuls, a lucra tot mai mult, tot mai cu zel pentru propășirea și înflorirea scumpei noastre Reuniuni.

Părintele Gerasim Domide, parochul Rodnei, cunoscutul naționalist și

om de bine, a fost fără îndoială sufletul sârbărilor aranjate în Rodna, în onoarea reuniunii »Mariana«. Dinsul, vrednic conducător al poporului său, zelos și neobosit în munca pentru binele deobște, a avut partea leului în tot ce privește reușita acestor sârbări.

Sâmbătă seara, la sosirea membrilor Reuniunii, comitetul aranjator în frunte cu parochul local și învățătorii Silvestru Murășan și Nicolau Murășan, ne-au primit și încuartiră pe la familiile mai alese, în a căror case, ne-am simțit ca la noi acasă. Seara de convenire, dela hotel Simon, încă a fost plăcut surprinzătoare pentru noi. Inteligența din Rodna: preot, învățători, pretor, notar etc. etc. și-au dat acolo întâlnire, pentru a face iubiților lor oaspeți, învățătorimii, o seară din cele mai plăcute.

A 2-a zi, Duminică dim. la 8 ore, membrii Reuniunii au luat parte în corpore la serviciul divin, celebrat în frumoasa biserică gr.-cat. prin 3 preoți, fala preoțimii noastre din district: Gerasim Domide, Pamfilu Grapini și Lazar Avram. La finea misei, părintele Domide ținu o cuvântare plină de sfaturi și învățături alese, cuvântare ce mișcă până la lacrimi publicul și învățătorimea, care nu putea să admire îndeajuns pe acest apostol și adevărat părinte sufletesc al poporului său.

În decursul misei, corul plugarilor dela Feldru, dirijat de zelosul conducător Petru Neamțu, învățător în pensiune, a executat cântările dela liturgie, cu multă pricepere și destoinicie, ceea-ce servește spre laudă, atât conducătorului, cât și membrilor acestei tinere Reuniuni române de cântări.

După finirea serviciului divin, toți membrii Reuniunii și oaspeții străini, peste 100 la număr, ne-am îndreptat, în frunte cu musica pompierilor de acolo, la ospitala masă a părintelui Domide, după care pe la orele 10 a. m. membrii Reuniunii în frunte tot cu musica și cu comitetul său, în ordine esemplară, au plecat spre școala confesională, unde urma să se țină ședința. Prin piață pe unde treceam, publicul enorm ne aclama, asemenea de prin ferestrele edificiilor, dovadă aceasta, că învățătorii români, adunați acolo din toate unghiurile comitatului, erau oaspeții bineveniți nu numai ai preotului, ai învățătorului și ai inteligenței de acolo, ci oaspeții aleși ai întregului popor.

Ședințele Reuniunii s'au început la orele 10 a. m. sub presidența vicepreședintelui Ignățiu Seni, învățător la școala fundacională din Năsăud, autorizat la aceasta din partea Reverendisimului Domn vicar Dr. Ioan Pop, președintele Reuniunii, silit din cauze de morb a absentă.

În decursul ședinței, care s'a deschis prin o frumoasă vorbire din partea președintelui, s'au pertractat obiectele puse în programă, și anume, alegerea de comisiuni: pentru verificarea protocolului, pentru criticarea prelegerilor practice, pentru înscrierea de membri noi; s'a cetit apoi raportul anual despre activitatea Reuniunii, raportul casarului, raportul comisiunii censorătoare, în fine s'a ținut o prelegere practică din istorie, prin Silvestru Murășan, învățător în Rodna-veche, despre »Bela al IV-lea și venirea Tătarilor«, prelegere, care din toate punctele de vedere a fost o prelegere-model.

La ora 1 d. a. ridicându-se ședința, se anunță, prin președinte, continuarea ei pentru a 2-a zi, Luni dim. la 8 ore. Urmând după aceasta banchetul, la care a luat parte, pe lângă membrii Reuniunii și un public distins din afară, s'au ținut acolo o mulțime de toaste alese: pentru Majestatea Sa Împăratul și Regele nostru, pentru episcopul de Gherla, pentru vicarul dela Năsăud, președintele Reuniunii, pentru inspectorul școl. reg.,

pentru învățătorime, pentru preoțime, pentru comitetul aranjator, pentru oaspeți etc.

Buna dispoziție, veselie, după o muncă atât de intensivă, după o zi atât de rodnică în lucrări bune și folositoare, se cetia pe fețele tuturor. La mărirea veseliei generale contribuia însă mult și musica de Țigani, ce ne sta la dispoziție și care în continuu trăgea frumoase cântece românești. Pe la 5 ore banchetul s'a sfârșit, oaspeții au început a se îndepărta rind pe rind, pentru-ca deseară la 8 ore să se revadă din nou la petrecerea aranjată de inteligența din Rodna, din incidentul adunării și în favorul reuniunii »Mariana«. Petrecerea aranjată în spațioasa sală a școlii confesionale, decorată anume pentru acest scop, a fost bine cercetată, succesul moral și material întrecând prevederile tuturor. Regret însă că nu sânt în plăcuta poziție a vorbi mai detaliat despre decursul acestei imposante petreceri românești, de care, — din împrejurări independente de mine, — a trebuit de astădată să mă lipsesc.

A 2-a zi, Luni dim. la 8 ore, tot în sala școlii confesionale, s'a continuat ședința Reuniunii, urmând a se pertracta obiectele puse la ordinea zilei, și anume: s'au cetit disertațiuni prin Teodor A. Bogdan, inv. în Bistriță, prin Nicolau Mihaeși, inv. în Salva și prin Grigore Romanesi, inv. fund. în Monor; ear' disertațiunea lui Macedon Linul, inv. la școala fund. din Năsăud, intitulată: »Posiția învățătorului în societate, însuflețirea lui față de școală«, apoi disertațiunea lui Octavian Doci, inv. în Feldru, intitulată: »Cum poate influența școala asupra bunăstării materiale a poporului«, s'au designat a se ceti în adunarea generală viitoare festivă dela Năsăud, când se va sârba cu deosebită solemnitate și iubileul de 25 de ani al reuniunii »Mariana«.

Urmând punctul 12 din programă: statorirea locului și timpului pentru adunarea generală viitoare, s'a ales cu unanimitate Năsăudul, centrul și sediul Reuniunii, locul unde este sfântul mormânt al aceluia, al cărul nume îl poartă cu mândrie reuniunea noastră, mormântul fericitului învățător și vicar, de pie memorie, Ioan Marian.

Venind la ordinea zilei punctul ultim din programă: alegerea biroului Reuniunii, adunarea generală, în urma propunerii comisiunii candidătoare, alege prin aclamațiune și cu unanimitate următorul birou, compus din următoarele persoane, și anume: Dr. Ioan Pop: președinte; Ignățiu Seni: vicepreședinte; Clement Grivase: secretar primar; George Mihalea: secretar secundar; Antoniu Hangea: casar; ear' Macedon Linul: controlor și bibliotecar al Reuniunii. Membrii din birou sânt după statute, ex offo, totodată și membri ai comitetului. Pe lângă acestia s'au ales 9 membri și în comitetul Reuniunii.

Cu acestea terminându-se programa, președintele, prin o frumoasă și acomedată vorbire și între nesfârșite urale de »să trăească«, încheie ședința, mulțumind oaspeților prezenți în general, și părintelui Domide în special, pentru viul interes și dragostea cu care au urmărit și îmbrățășat cauzele învățătorimii și astfel cauzele învățământului poporal.

Sfârșindu-se astfel și ședința a 2-a, pe la ora 1 d. a. ne-am depărțat cu toții, ducând cu noi amintirea unor zile plăcute, ce neșterse vor rămâne în sufletele noastre.

La revedere însă, iubiți și stimați colegi și membri ai Reuniunii, la revedere la vară, la adunarea generală dela Năsăud, la sârbarea iubileului de 25 de ani al scumpei noastre Reuniuni!

La revedere!

L.

Negoțul la noi.

— Scrisoare de pe Valca-Almajului. —

Isprăvile negustorilor dela sate. — Hărnicia preoților nostri. — Un circular curios. — Români rătăciți.

— Desmințirea calumniilor din circular. — O întrebare fibirului Péczely. — O concludsiune.

Bozoviciu, 16 Octomvrie.

Când toată lumea este pătrunsă de spiritul asociațiunilor și fiecare popor se nisuește la întărirea sa pe terenul economic și comercial, atunci, ea prin minune ne-am trezit și noi Români — deși cam târziu, dar' totuși în dezvoltarea noastră economică-națională la timp potrivit.

Cu deosebire, în acest ținut, — unde Românul e acasă, — era neapărat de lipsă, se ne strîngem rîndurile.

Neguțitorii dela sate sînt români, dar' de aceia cari n'au învățat profesiunea aceasta, ei, ignorând îndeletnicirea lor de până acum, din cococari, din păpucari, din economi s'au prezentat în vieța publică deodată ca comercianți.

Este natural, că de acești negustori nu puteam lega mari nădejdi nu numai din punct de vedere românesc, ci și din punctul de vedere al progresului comercial.

Ba ce-i mai mult, poporul de *altel sărăcit*, în nepriceperea lui, ce privește valoarea și calitatea mărfurilor era nevoit să plătească pentru un articol prețul îndoit și întreit.

Astfel vedeam execuțiile cele multe. Ce mai făceau acești negustori, cari în urma datoriiilor sătenilor dispuneau asupra întregii mașinării publice din sat?

Eată ce!

Erau câte 2-3 negustorași în sat, cari rivalisînd după influență asupra afacerilor sătești, demoralisau poporul și în scurt timp dintr'un popor blînd și iubitor de ordine îl făceau cel mai destrăbălat.

Când era ceva alegere comunală sau de primari sau de alți oficianți sau alegeri bisericesti în sat — poporul alegător era divizat în atâtea partide cîți negustorași erau în sat.

Dragoste și inimă curată.

Novelă originală de N. Trimbișoniu.

V. Răsplată.

(Urmare și fine).

Trecu și nunta lui Todor, care astrînsese multă lume de privitori, ceea-ce încălzise pe Todor, trecu și săptămîna de cale primară, în care cuscrii se cercetară împrumutat, în urmă veniră zilele în care nunta trebuia să se pună la uitare și afacerile casnice să iee mersul regulat.

Atunci se văzù, că Todor se uaește minunat de bine cu nevasta.

El un leneș și o tîndală, ea o mulă și o mătăhală.

Lui îi plăceau odihna, somnul și petrecerea, ea toată ziua avea lucru cu oglinda și cu facerea cocorilor.

El nu punea mîna pe sicure, furcoiu și jug, și nici nu avea grije ca cei care lucră să le poarte cum se cade, el nu știa că rostul lucrului depinde dela

Cu o așa desbinare la nici un cas trebile noastre dela sate nu puteau să înainteze pe calea adevărată.

Scurt: comerțul acestor negustorași era o armă puternică din punct de vedere politic. Ei înșiși se amestecau în politică — nu cinstită, ci demoralisată și demoralisătoare.

Mai mult: Se alegeau ei, cu forța de primari, și gîzduind în belșugul beuturilor și bucatelor pe slujbașii administrației foarte defectuoase, susțineau puterea fărădelegilor din period în period.

Alții, fiind primari, sileau, ca pe vremea despotismelor țeranii la fel și fel de lucrări pentru acoperirea trebuințelor lor proprii.

În urmarea acestora, preoții, cari — după-cum îi numim — sînt *lumina poporului*, n'au putut să stee nepăsători, ci recurgînd la fel și fel de mijloace întru sanarea rîului, dar' zădărnice, au aflat de bine să se pună în fruntea unei mișcări, care numai din sinul poporului a pornit.

Această mișcare generală în sate — *era înființarea societăților miei comerciale.*

Astfel în Valea-Almajului vedem două societăți comerciale *Gerboviceana* și *Prilipceana* și sînt altele în prospect să se înființeze la dorința expresă a poporului.

Nu e lipsă să mai amintim de ce sînt bune aceste societăți. E destul să amintim, că în *interesul statului zace prosperarea comerțului.*

Și aceste societăți dau dovada progresului comercial.

Ce zic la toate acestea domnii negustorași?

În 2 Septemvrie a. c. s'au adunat toți comercianții în casele dlui *Stanoilvici* din Bozoviciu, și au ținut o conferență, a cărei desbateri se mărginesc la aflarea mijloacelor pentru zădărnicierea înfloririi societăților comerciale existente și pentru împedecarea înființării altora, ce sînt pe cale a se înființa.

Dintre hotărîrile lor mai însemnate sînt:

1. *Acusarea preoților nostri la consistor, pe motivul, că preoții n'au drept și este incompatibil cu starea lor, să fie în fruntea acestor societăți.*

ochiul stăpînului; apoi ea nu pune mîna pe ulciorul și ciubêrul gol, mai bine răbda sete până aducea altul apă, nu spăla un vas, nu mulgea o vacă, nu da la porci și cîte alte, care se recer la o casă cu blagă. Răsboiu de țesut și furcă de tors vedea numai pe la vecine.

Cum se și lucre se-și păteze vestimintele frumoase cu care ca o rîndunică era îmbrăcată și în zile de lucru.

Numai țerancele de rînd lucră, pentru nemeșoni nu e făcut lucru, mai bine să trăească pe sărăcie, însă comod.

Așa mergînd treburile nu e mirare, dacă și locul după Todor și nevasta lui mirosă de departe a lene și că rostul casei și a lucrului nu mergea nici-decât bine.

Muma lui Todor vedea ce plătește noră-sa, dar' nu putea zice nimic, căci nu vrea să-și aprindă paie în cap, să se aleagă cu vorbe de ocară.

Se bolnăvi și ea și muri cu zile.

2. Să se redacteze *un circular* către fabrici și neguțitorii mari, ca să boicoteze aceste societăți și astfel să nu li-se deee marfă.

3. Întrevenirea la *autoritățile politice*, pentru împedecarea înființării ăstorfel de societăți.

Esecutarea hotărîrii din punctul prim, nu știm s'a întemplat sau ba.

Atîta putem să știm, că *consistorul diecesan* va ști să înfrîneze pe acești îndrăzneți, și nu se va lăsa sedus prin măgularile lor. *Sîntem convinși* despre aceasta.

Ce privește punctul 2, *circularul* s'a redactat, după-cum îl aflăm publicat în foaia locală din Oravița, *Orawitzaer Zeitung* nr. 38 din 23 Septemvrie. Eată textul lui:

Circular.

În timpul din urmă din partea preoțimii s'a pornit o mișcare în cercul din Valea-Almajului pentru înființarea societăților de consum pe acți.

Înființarea ăstorfel de societăți, în acest ținut, nu este trebuincioasă, ci este efluxul tendențelor *politice*, personale și *antisemite*.

În urmarea acesteia, negustorimea în conferența sa din 2 Sept. a. c., s'a pronunțat în înțelesul, ca să informeze pe toți neguțitorii mari, cu acea observare, că firmele, cari cu toate acestea stau în relațiuni cu aceste întreprinderi, vor trebui să peardă clientela neguțitorimii din acest ținut. Din însărcinarea neguțitorimii din Almaj. — Bozovici, la 2 Septemvrie 1900. *Mihulescu Zaharie, Daniel Radivojevič, Bancsilla Demeter, I. Stanoilovits* (toți Români).

După-cum vedem, cei subscriși în acest circular sînt toți Români, cari, avînd mare îngrijire pentru neamul românesc, au aflat de bine să se avînte în valurile slugarnice față de dușmanii nostri, nebăgînd în seamă serviciul, ce fac ei acestor dușmani prin calumniile perfide răspîndite față de societățile noastre comerciale numindu-le: *societăți politice*.

Sînt pecațoși.

Și pentru această faptă a lor, toți Români de bine se vor uita cu dispreț la ei, și îi vom numi *Români rătăciți*, cari de dragul unor interese personale, cutează, contrar legii, contrar șimțului de om, să calumnieze o instituțiune românească.

Referitor la circularul dat de acești slăbănogi, desmințim categoric calumniile prin următoarea declarație:

Rămînînd Todor stăpînul casei în credință că bogăția nu se gată, încrezù toate lucrurile pe mîna servitorilor, ear' el cu scumpa lui Beti nu lipsia dela nici un tîrg mare ori petrecere, își petrecea și-și făcea voe, necruțînd nici timp nici bani, numai ca să vadă lumea, că ce nevastă frumoasă are el și că banii la el sînt ca ploaia.

A doua zi după petrecere trebuia să se direagă, ear' mergea la cărcimă și vadă cine e mai voinic ca el, câteodată și ca să-și răfuiască socotelile.

Azi așa, mîne așa, până se dedă bine cu beutura și încă cu beatură aleasă, nu de care bea românimea proastă.

Până el se domnea, servitorii lui încă se domneau, ba îl mai și furau, căci vezi Doamne, nici un lucru nu e mai rău ca cel lăsat pe mîna servitorilor.

Nu era destul, că furau servitorii, pe lîngă ei mai furau și alți oameni răi din sat, dacă vedeau că nimic nu e pus bine și că la nimic nu-i pază.

Am dovedit mai sus, că lipsă era să înființăm societăți comerciale. Dar măcar să nu fie lipsă, așa e spiritul timpului și jărănimea noastră voește să se emancipeze.

Declarăm sus și tare deci de calumnii, acea enunțare a lor, că noi am fi înființat societățile în urma tendențelor politice.

Ce privește antisemitismul, — cum vin ei ca Români să apere Jidani — și tocmai în calitatea lor de comercianți, cari zilnic sunt nevoiți să rivalizeze cu puternicul Jidan din Bozoviciu, care aproape i-a înghițit pe toți.

Altmintrelea — nu ne poate nimeni forța la dragoste sau ură față de Jidani.

Faptele Jidanilor de până acum sunt tot atâtea motive pentru marea dragoste, ce ar trebui să avem față de ei.

Cred, că am dovedit semitismul sau antisemitismul.

Ear' aceea, ce intenționează ei cu circularul, formează delict de pedepsit și atragem și aici atențiunea autorităților.

Agitează contra unor societăți, ceea-ce nu este iertat.

Drept aceea, îndrăznim a pune întrebarea domnului fibiriu Péczely: Are el cunoștință despre conferența neguțătorilor ținută la 2 Sept. a. c. Dacă n'are, să cerceteze cauza, dacă are, cum vine el să conceadă atari conventicule contra unor societăți împotrivite la tribunal și garantate, spriginite și apărute prin lege? În cazul din urmă dl fibiriu a călcat legea și atragem atențiunea forurilor competente.

Din fapta aceasta a domnului fibiriu am pute ușor să ne tragem conclusia, ce fel de informații va fi dat el sau va da direcțiunii financiare, de cumva a fost sau va fi cercat în afacerea licenței pentru birt cerute de societatea »Gerboviceana«.

Anume, în luna lui Ianuarie direcțiunea »Gerbovicei« a petiționat după dreptul de birt, până acum însă nu i-a dat nici un răspuns.

Nu acuzăm, dar' ne mirăm. Prea multă întârziere.

Ce privește pe dl fibiriu, vom vedea atunci, când se va rezolvî afacerea.

Mai mulți acționari.

După un scurt timp se gătară banii, dar' unde nu sunt bani este omenie și Todor avea omenie ori-și-unde se ducea.

Ajuns odată pe această treaptă, ca să nu vadă lumea că el e în lipsă de bani, Todor continua cu traiul de mai nainte, ba încă și mai rău, căci mândra lui nevastă dedată la traiu bun și veselie, îl îndemna să meargă la petreceri și țirguri și când el nu avea voe. La petreceri, cum vorbea lumea, și ea golea pocalele până se făcea cute, apoi la țirguri câte sunt pe ce să dai bani.

Aceste vesti despre Todor le auzi Linu din cuvânt în cuvânt și îi era milă de el știind bine, că mult n'are să o ducă așa, dacă nu se va întoarce de pe această cale.

Anul al treilea de miliție încă îl începî Linu. Acum îi era ușor a servi, era sergent. Pe lângă medalia care-i împodobia pieptul, căpătase un premiu în bani trimis de Împăratul și simbric încă avea bunișoară, care nu o cheltuia pe

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura luțernei

de Corneliu Roman.

(Urmare).

Rădăcinile luțernei.

Luțerna se nutrește cu deosebire din adâncime, având rădăcini foarte lungi. Lungimea rădăcinilor este în medie de 126 centimetri, dacă pământul este priincios. S'au găsit însă rădăcini de 4—8 metri și chiar și mai lungi. În pământuri mai puțin adânci, însă roditoare, luțerna reușește, deși nu poate face rădăcini atât de lungi, însă regula este, că cu cât rădăcinile pot pătrunde mai mult în adâncime, cu atât mai bine reușește.

Ingrășămintele priincioase luțernei.

Când sămănăm luțernă pe locuri sărace, este trebuință întâiu de a ingrășa pământul, căci altfel această cultură nu prosperă. Cel mai bun ingrășământ este bălegarul de grajd, nu trebuie însă să fie pus în anul în care se seamănă luțerna, pentru-că ar umple locul de buruieni. După gunoie cu bălegar de grajd se seamănă plante prășitoare, se ară după aceea toamna cât se poate de adânc și în primăvara următoare se seamănă luțerna. Odată această plantă sămănată, se pot întrebuița cu folos următoarele ingrășăminte, cari se pun iarna și primăvara de timpuriu: urină (must de bălegar), compost, cenușă, făină de ipsos, molos, (însă fără petri și bucăți de cărămidă), marnă și alte materii calcaroase, care sunt foarte priincioase luțernei. Asemenea se poate întrebuița și ingrășămintele chimice din comerț.

Producțiunea luțernei.

Luțerna crește la înălțime de 80—120 centimetri. Lugerii ei sunt bogat înzestrați cu frunze, care sunt partea ei cea mai prețioasă ca furagiu. Ea crește primăvara foarte de timpuriu, se poate cosi încă dela începutul lui Maiu și unori și mai de vreme. În decursul unei veri, după loc și împrejurări, se cosește

de 3 până la 5 ori. Chiar și în anii cei mai secetoși da două recolte sigure. Ea se folosește și ca furagiu verde și ca fân. Producțiunea unei cosituri este în medie 10 000—12.000 chlgr. furagiu verde sau 2000—3000 fân la hectar. Recolta cea dintâiu este de regulă mai bogată, cele următoare sunt ceva inferioare, dar' abundența lor depinde mult și de timp. Maximul de producțiune îl da luțerna în anii al treilea și al patrulea după sămănat. După aceea scade din an în an, căci tufele de luțernă se răresc și se amestecă cu alte ierburi, astfel că după un timp oare-care pierd cu totul și trebuie să arăm locul.

Recoltarea luțernei.

Luțerna trebuie cosită când abia începe să înflorească. Mai târziu lugerii îmbătrânind, devin lemnoși și vitele nu îi mai mănâncă, căci nu îi mai pot mistui bine. Vitele mănâncă mai cu gust luțerna când este în stare verde, când este uscată ea da un fân destul de bun; însă uscatul trebuie să se facă în cele mai bune condițiuni, pentru a se evita scuturarea foilor cari se usucă înainte trunchiului. În stare verde luțerna este foarte hrănitore și cu deosebire priincioasă vacilor cu lapte. Este bine să se de amestecată cu pae sau cucuruz verde, cu deosebire când este prea tinără, pentru a nu pricinui umflarea (meteorizarea) vitelor. Fânul de luțernă se da cu preferință cailor și oilor. Uscatul fânului se poate face bine în modul următor: După cosit se lasă 2—3 zile în polog. A treia zi poloagele se întorc cu îngrijire, după puțină numai dimineața pe rouă și spre seară, fără de a le risipi. După 2 zile se ridică pe capre construite din 3 lemne împreunate la vîrf sau dintr'un lemn implântat în pământ și provăzut cu mai multe brațe pe toate laturile.

Pe capre luțerna se lasă până-când este cu desevîrșire uscată.

Din istoria plugăritului (agriculturii).

Istoria plugăritului este tot așa de veche, ca și neamul omenesc, de care-ce ea s'a dezvoltat mână în mână cu acesta. Pe Adam l-a osândit Dumnezeu, pentru

rele, că ceva rău are să-l ajungă și presemnele de multe-ori sunt aieva.

Făcea pas după pas, nu se gândia la depărtare ori la mâncare și beutură, care să-i stîmpere foamea și setea, nu vedea soarele răsărind și apunând, nu vedea când e în înălțimea cerului, un gând avea, gândul de ajuns acasă.

Din ce se apropia mai tare era tot mai liniștit, par'că îi era frică să se apropie de sat.

Eată a treia zi, eată seara și prin ceața serii se vede turnul bisericii din Scrobeni.

Nu poate ajunge cu lumină în sat, calea e lungă și picioarele îi sunt ostentite, ear' inima e zdrobită de dor și de frică.

Eată și satul, dar' e și întunec.

Între în sat.

Pe strade nu e nici o mișcare, din ferestri ici-colea se vede câte o zare de lumină și se aude câte un mugit de vite sau lătrat de căne.

lucruri netrebnice, ci punea crucer pe crucer să fie doi și din doi să se facă patru.

Trei ani de serviciu în activitate erau pe gătate, trecură și săptămânile, apoi zilele grele din urmă și Linu mai bătrân cu trei ani se reîntoarce acasă.

Era pe cale, dorul îl ducea și ziua și noaptea să ajungă mai curînd acasă să-și vadă părinții și pe Florica.

Nu știa ce e nou pe acasă, epistolă nu căpătase de mult, ear' recruții noi încă nu intrară sub arme.

Trei ani n'au fost așa de lungi ca 3 zile, cât trebuia să călătorească până acasă; frică mare îi era că n'o să ajungă în grabă.

A văzut moartea, a privit la ea ochi în ochi, a văzut în jurul lui multă mortăciune, dar' nici-odată nu s'a infricat și nu a tremurat, acum însă îi era frică și tremura, că nu va găsi pe acasă în bună rînduială. Avea presemne

neascultarea poruncii sale: »ca întru sudoarea feței sale s'și agonisască pâinea de toate zilele, până-când se va întoarce earăși în pământul, din care a fost zidit«. Poate-că încă atunci s'a pus temelie plugăritului.

Despre Cain, întâiul născut al lui Adam, ne spune earăși s. scriptură: »că a fost lucrător de pământ«, adică plugar și ca atare a chemat apoi pe fratele său Avel la câmp: »ca să mai vază, ce mai fac holdele lui și turmele aceluia de oi« și astfel l'a omorât.

Următorii lui Cain și Avel au fost parte plugari, parte economi de vite. Despre Noe știm, că afară de economia de câmp și vite, se mai ocupa și cu cultura viței de vie, din rodul căreia, bând odată mai mult, s'a îmbătat și el.

Despre ceialalți patriarhi: Avram, Isac și Iacob, ne spune s. scriptură, că pe lângă plugărit, mai țineau și turme numeroase de vite, precum: oi, capre, vaci, boi, asini, câțari și cămile, — cu sutele și cu miile.

Plugăritul și economia vitelor, erau ținute în mare cinste la Jidovi. Despre Ghedeon ne spune s. scriptură, că cernea bucate, când l'a chemat țeară odată ca comandant de oaste în contra Filistenilor. Despre Saul se spune, că-și căuta vitele pierdute, când fu ales rege, ear' dela David, care în tinerețele sale a fost păstor și după aceea s'a făcut împărat, — avem până astăzi psaltirea.

Afară de ziua a șaptea a săptămânii (Sâmbăta), Jidovii mai țineau și anul al șaptelea (Sabat), în care însă le era iertat, ca să-și lucreze pământul. De aci se pot explica și cuvintele Mântuitorului, adresate Fariseilor: »cari dintre voi nu se duce Sâmbăta, ca să-și deslege boul sau vaca sa dela iesle, și să le adape?«

Jidovii arau cu o unealtă foarte simplă, în forma cârligului sau a sapei, fără roțile și cu un mănunchiu, cu ajutorul căruia o cărmuia. Unealta aceasta era la început întreagă de lemn, mai târziu însă au început a-i adaoge și un fer în forma unei sape, — și era trasă de boi sau asini.

Mai târziu atât plugăritul, cât și economia vitelor au început a da

îi părea bine, că e noapte, par'că l'ar fi înghițit pământul de rușine, dacă trebuia să se întâlnească cu oameni.

Doamne, cum s'a schimbat satul, ici o casă nouă, colo o casă mare și frumoasă, dincolo o poartă mare cu coperiș, dincoace îngrăditură de zid și câte alte înouituri.

Toate se ved din departe, numai casa lui nu.

Merge mai aproape, genunchii de abia îl țin.

Colo lângă păreu dinsus e casa curatorului, o cunoaște, e tot aceea care a fost, numai poarta e alta, din jos trebuie să fie a lui.

Dar' oare ce-i? — că coperișul nu i-se vede.

Mai face trei pași și vede și coperișul și tocmai pentru-că îl vede inima în el se recește și întărește ca sloiul de ghiață. Hăizașul coperișului s'a slăbit, coperișul s'a slobozit și sta înțepenit cu

îndărăt la Jidovi, fiindcă preoții lor cereau dijma (decima) în bani, ca și la noi pe timpul iobăgiei. Astfel au început apoi Jidovii a se ocupa tot mai mult cu neguțătoria, la care s'au priceput și și se mai pricep până astăzi de minune, ca nici un alt popor de pe fața pământului.

După Jidovi, cel mai vechiu popor din lume sunt Chinezii. La acestia plugăritul a stat în mare vază, atât în trecut, cât și în timpul de față. La Chinezi însuși împăratul sau fiul cerului, cum îi mai zic ei, a mers și mai merge până astăzi, într'o zi, la plug, în care ține el de coarne, voind prin aceasta a da pildă bună supușilor sei, că cât de tare trebuie prețuit plugăritul, fără de ale cărui roade nu pot trăi nici chiar împărații.

Despre un prinț chinez, până astăzi se mai povestește istorioara: că fiind odată la câmp, a trecut cu curtenii sei, pe lângă niște plugari, de cari el a început a ride și a-i batjocori, când i-a văzut, că cum se căsnesc bieții cu aratul.

Curtenii prințului au spus la amezai împăratului întempleră, ear' acesta a poruncit, că în ziua aceea să nu-i dea pâine, că de altă-dată se se învețe a cinsti pe plugari.

(Va urma).

SEATURI.

Strică fumatul?

Eată o întrebare, cu care și-au spart și-și mai sparg și astăzi mulți capul, ca să o poată deslega. Ca și alte deprinderi, așa și fumatul, dacă se face peste măsură, e stricăcios. E stricăcios fumatul copiilor, femeilor și oamenilor cari nu sunt destul de tari trupește. Fumatul devine stricăcios și pentru cei-ce tot scupă în decursul acelei deprinderi; pentru ofticoși și pentru cei cu boale de inimă, fumatul deasemenea e stricăcios. Fumatul se recomandă numai oamenilor deplin sănătoși și după mâncare, de oarece acela ajută încâtva și la mistuirea bucatelor mâncate. La început tăbacul se întrebuița numai ca leac, dar' acum

propte. Pe un ochete de fereastră, căci trei erau astupați cu hârtie, vede o zare de lumină ce licuria slab din lăuntru casei.

Un oftat profund îi slobozi pieptul, care de câteva momente nici nu răsuflase și cu mare greutate putu zice:

— Nu-i bine!

Nici nu era bine, în casă erau tot lacrimi, știau că Linu a mers în Bosnia, știau că Linu ear' a venit din Bosnia, dar' nu știau ce s'a ales din Linu.

Scrisoare dela Linu nu a sosit de mult, nici nu le-a scris Linu, de oare-ce voia să nu știe nime în sat, să surprindă și pe Florica și să o pună la grea probă.

Linu a greșit că n'a scris, dar' nu i-se poate imputa greu, căci el n'a știut, nu era părinte și mai ales mamă și nu simția dorul părinților care arde pentru fii.

Prin sat umblau multe faime, Linu nu mai scrie, Linu nu mai vine, Linu

il întrebuițează mai toți, așa că prin fumul aceluia se suflă în decursul unui an întreg, multe, foarte multe milioane în vânt.

Știri economice.

Industria de petrol în România face progrese respectabile. De curând s'a alcătuit o nouă societate pe acții »Câmpina-Bacău« cu un capital social de 1.400.000 lei împărțit în acții nominale de câte 200 lei. Scopul societății este financiarizarea naftei și pentru dezvoltarea industriei de petrol. Societatea holandeză »Cernavoda«, care se ocupă cu esportul de petrol român edifică un colosal rezervor de petrol (cuprinde 3500 tone) în partea stângă a Dunării, dinsus de Sulina.

Esposiție de galițe. Sâmbătă, în 27 Octomvrie n. s'a deschis în Pesta o esposiție de galițe, care a ținut până în 29. Esposiția a fost ajutată de ministru de agricultură.

Cartea poporului român.

Astfel trebuie să numim »Călimdarul Poporului«, atât de iubit de poporul nostru.

»Călimdarul Poporului« pe anul 1901 se estinde pe 159 pag. și mai bine de două coale inserate. Ca de obicei Călimdarul are două părți principale: partea calendaristică și partea literară-economică.

Partea calendaristică.

Partea calendaristică se estinde pe 37 pagini.

Cuprinsul e următorul:

Pe cele dintâu două pagini sunt date despre anotimpuri, întunecimi, regentul anului, posturile etc. Între ele remarcăm, ca ceva nou: zilele critice ale anului, după vestitul *Falb*. Sunt cu totul 25 de zile critice, înșirate în ordine cronologică.

Urmează lunile anului. Aci observăm, că de mai mulți ani se puneau la fiecare lună povește economice. Crezând, că cetitorii Călimdarului în cursul timpului își vor fi însemnat aceste povește, am dat în locul lor preziceri despre vreme și sfaturi și termine.

a ajuns bine în miliție, nu-i mai pasă de cei de acasă, nici de părinți, nici de Florica.

O babă a zis întâiu cuvântul, o gură rea a rostit o vorbă necumpenită și vorba s'a dus mai departe.

Dintâiu la început o vorbă, mai apoi o faimă, faima născu frica și frica credința.

Vorba și vântul umblă repede.

Lumea credea, credeau și părinții lui Linu, numai Florica nu vrea să creadă că Linu e un mișel și mincinos.

Îngrijii de soartea fiului lor, din zi în zi slăbiră, abia se puteau mișca pe dinaintea casei.

Au slăbit ca stejarul găunos, pe care ori-ce vânt mare îl culcă la pământ.

Hăizașul vechiu s'a surpat, coperișul e stricat, se nu vină iarna, că propetelele nu mai ajută nimic.

Între în casă.

Ca să se vadă cât de folositoare sînt aceste, dăm aci sfaturile și terminele dela două luni:

Ianuarie 1901.

Vremea.

(După călindarul de 100 ani).

Vremea în luna Ianuarie, cu puține întreruperi, va fi friguroasă. În 30 a lunii se moaie frigul.

Sfaturi și termine.

Până în 31 Ian. trebuie înștiințate (prin notari; la orașe prin magistrat) datoriile întabulate pentru scărirea dării.

Foaia de mărturisire la darea de câstig clasa III. și IV. (meseriași, neguțători etc.) trebuie dată până în 20 Ianuarie. Foaia de mărturisire despre camete și rente până în 15 Ianuarie. Înștiințarea cânilor pentru dare în decursul lunii.

La începutul lunii trimite abonamente la foi.

Noemvrie 1901.

Vremea.

(După călindarul de 100 ani).

Din 1—22 timp urît, cu ploii reci și schimbăcios; în 23 vreme senină; în 24 vreme moale, apoi în 28 schimbăcios; în 30 timp de iarnă.

Sfaturi și termine.

În anul acesta în decursul lunii Noemvrie se înștiințează chirile de casă, pentru măsurarea dării pe 3 ani. Până în 15 Nov. se plătește darea directă.

Se apropie iarna, în serile lungi de iarnă e bine să cetești cărți bune, ca să-ți aduni cunoștințe folositoare.

După luni vine *cronologia, domitorii, posta și telegraful, timbrele* și eארăși ca nou în „Călindarul Poporului”, un *șematism*, în care se cuprind date despre tot ce alcătuie *puterea noastră culturală*, anume: *bisericele române* (biserica gr.-or și gr.-cat.), *școalele* (școalele populare, de mijloc, pedagogii și teologii, școale de fete) și *reuniunile* (culturale, reuniuni de femei, de cântări, de meseriași, de binefacere, de agricultură, de negoț, tipografii, bănci și însoțiri sătești). La fiecare din aceste sînt numite persoanele, cari stau în fruntea lor. Ca exemplu dăm aci din ele un mic capitol:

Reuniuni de meseriași

Scopul reuniunilor de meseriași este cultivarea breslei meseriașilor și sodalilor. Astfel de reuniuni avem în:

Sibiu. President: Victor Tordășianu.

Brașov. President: Arseniu Vlaicu, profesor.

La focul abia licurind ședeau doi bătrâni și se văietau unul altuia și plângeau unul cătră celalalt.

Nici unul nu avea tărie să inspire cuvinte de încurajare.

Observând, că un străin intră în casă, se ridicară dela foc; un gemet cuprinse pe toți trei și gemetul se gătă cu cuvintele:

— Tată! Mamă! Linule!

Se îmbrățișară, se luară pe după cap și plângeau cu picuri de lacrimi ca boabele de cucuruz.

Când adormiră, adormiră tot cu plânsul.

A doua zi dimineața când oamenii buni din sat, cari de regulă nu era zi să nu-i cerceteze când unul când altul, pentru a-i mângăia pe bieții bătrâni cu vorba și cu ajutorința, își arătară și de astă-dată inimile creștinești, nu vëzură în casă doi bătrâni neputincioși, ei vëzură doi bătrâni cu fețe vesele și

Sebeșul-săsesc. President: Zevedeu Murășan, prot.

Cluj. President: Basiliu Podoabă, director de bancă.

Săliște. President: Dum. Banciu, apotecar.

Lugoj. Societatea cojocarilor.

În întemeiere sînt astfel de reuniuni în Turda, Făgăraș etc.

Partea calendaristică se încheie cu un articol despre *banii cei noi* și *banii din România*.

Credem, că în chipul acesta ne-a succés a face nu numai interesantă, dar și folositoare și instructivă partea calendaristică.

Partea literară-economică

Partea a doua, literară-economică cuprinde 24 de articoli și articolași și 16 ilustrații, cu o estensiune de 7 coale, tipar mărunt. La alegerea și aranjarea materialului s'a urmărit scopul, ca cuprinsul Călindarului să nu fie numai amuzant, ci totodată și instructiv.

Partea literară începe cu o mică bucată literară: *Tatăl nostru al Românilui*, care se sfîrșește astfel:

Și nu ne duce pe noi în ispita nepăsării față de națiune, și mântuiește de cel rău pe tot neamul românesc!

Amin!

Urmează o legendă drăguță: *Floarea soarelui*, scrisă de *Simin*, anume pentru Călindar. După o glumă și un cântec de *Iosif Stanca*, dăm de portretul foarte frumos al lui *Alexandri*. S'a dat portretul marelui poet din incidentul, că anul acesta s'au împlinit 10 ani dela moartea lui. Cum *Alexandri* e bine cunoscut la noi ca poet, în Călindar se scoate mai mult la iveală rolul politic, ce l'a avut *Alexandri* și serviciile ce le-a făcut patriei sale la unirea principatelor române. De aceea pe lângă o poezie: *Stelele*, se dau din scrierea lui: *Misiile mele politice*, trei capitole interesante, trei audiențe la Napoleon III. în 1859, unele din cele mai frumoase pagini ale trecutului României. Din aceste poporul poate să vadă și să iee învățătură, că în vremile noastre nu e destul a te lupta numai cu arma, ca să-ți poți ridica neamul și să-ți faci patria liberă și neatîrnată, ci trebuie să știi lupta și cu mintea, sau pe calea diplomatică. Un popor adecă trebuie să aibă oameni viteji pe câmpul de luptă, dar și aprigi și isteți luptători pe terenul diplomatic.

un sergent de călăreți, împodobit cu o medalie pe piept.

Abia îl cunoscără că e — Linu.

La o lună de zile după sosirea lui Linu, toate s'au schimbat la casa lui Vasilie lui Barbu.

Casa era renovată, curtea închisă cu palanc, și-ți era mai mare dragul să vezi pe Linu în fruntea feciorilor petrecându-și viciu și omenește, pe când Todor era de risul și batjocura lumii.

În cășlegile următoare Linu era bărbat și Florica era nevasta lui.

Petru Preda se convinse, că Florica a știut mai bine să-și aleagă bărbatul și nu odată zicea cătră părinții fetelor de măritat: — Nu căutați avere, ci om harnic, *dragoste și inimă curată*.

După audiențe urmează o frumoasă poezie în stil popular, de *Vioara Magdu*, în care fata de țeran se plânge, că „ar scrie bădiții cartea”, dar' nu poate, căci

... maica'n loc de scrisoare

M'a-nvëțat să torc fuioare.

Și în loc să-nvëț cetitul,

M'a-nvëțat maica țesutul.

Articolașul ce urmează: *Podoabe din orașele României* cuprinde explicația celor 5 ilustrații din București și Iași, cari sînt: Din calea Victoriei, Statua lui Mihaiu-Viteazul, Biserica Domniței Bălașa, Biserica Metropoliei din Iași și Edificiul gării din Iași. Am dat aceste ilustrații, ca poporul nostru să vază, că acolo unde Românul e stăpân pe soartea sa și-a ridicat și-și ridică zidiri monumentale, cum au toate popoarele mari și înaintate.

După o anecdotă în versuri și două articolașe instructive („De-ale dărilor” și „Ce este Enciclopedia română”) se dă un articol despre *Iancu* cu ilustrația: *Înmormântarea lui Iancu*, și o mică colecție de poezii populare. Mulțimea de doine și poezii populare ce se află pretutindenea printre Români despre *Iancu* este o puternică dovadă, că *Avram Iancu* a fost erou național.

Să știți — se zice în *Călindar* — că numai acela e erou, care e cântat de popor în doine de mărire și în doine de jale; numai acela e viteazul vitejilor, a cărui fapte și vitejii se spun în legende, lângă vatră, la focul de stejar și a cărui nume face să tresalte sufletul unui popor întreg.

De aceea nu e mirare, dacă și azi poporul cântă:

Sună codrul și răsună,

Sună codrul, nu-i minciună,

Că carile Iancului

Pe dealul Feleacului

Merg schîpînd ca stelele

Și lucînd ca soarele,

Și la boi coarne de ceară,

Nu-i viteaz ca Iancu'n țeară!

Articolul despre *Iancu* și reminiscențele date, formează câteva pagine din cele mai prețioase ale Călindarului.

Răvașul nostru. După o poveste de P. Ispirescu, urmează *Răvașul nostru*, una din puterea de atragere a „Călindarului Poporului”. În *Răvașul* de acum, ca și în cele anterioare, se povestesc toate întemplările mai de frunte ale unui an trecut, mai întăiu cele românești, apoi din monarchie și din lumea mare. Aici dăm și de frumoase ilustrații, cari privesc *Răvașul* și cari sînt următoarele 7: *Francisc Ferdinand*, moștenitorul nostru de tron și soția sa *princesa Sofia* (*Chotek*), *Victor Emanuel III.*, noul rege al Italiei, regele și regina *Serbiei*, vëduva împărăteasă a *Chinei* și chipul unei biserici chineze.

După *Răvaș*, care se estinde pe mai mult de două coale, se continuă partea literară cu poezii, anecdote, portretul și schița biogr. a *archimandritului Dr. Ilarion Pușcariu*, și economie (*Meseriile* și *negoțul la noi* și *Povețe economice*).

Partea literară se încheie cu o glumă ilustrată („*Dragoste între Jidani*”), după care urmează apoi țîrgurile și inseratele.

Cum se poate vedea din această schițare, „*Călindarul Poporului*” nu numai e bogat în material, dar' e și alcătuit astfel, ca să fie folositor în toate privințele poporului nostru. În raport cu aceasta prețul lui este foarte mic, așa că și-l poate procura și omul mai lipsit. Din aceste motive „*Călindarul Poporului*” n'ar trebui să lipsească din nici o casă românească. m.

CRONICĂ.

Nuntă în familia domnitoare. Luni, la ciasurile 11 a. m. a fost în biserică Burg-ului cununia princesei *Maria Immaculata Raineria* cu prințul *Robert* de Württemberg. De față a fost Monarhul, apoi prințul *Nicolae* de Württemberg, ca reprezentantul regelui de Württemberg, toți membrii casei domnitoare, notabilitățile de curte și de stat etc. Mirii au fost primiți la portalul bisericii de primatele *Dr. Grusch*; actul cununii l-a îndeplinit episcopul *Mayer*, parochul curții și al Burg-ului. După cununie Monarhul a primit tinăra păreche în audiență privată. După amiază însurății au plecat la Traunkirchen.

Ședință literară, a 10-a în anul acesta, s'a ținut Joi seara la Reuniunea sodalilor români de aici. Fiind dl președinte absent din Sibiu, dl vicepreședinte *G. Poponea* deschide ședința printr-o frumoasă vorbire; face apel la d-nele și d-șoarele coriste, care și-au format un comitet pentru a colecta daruri de Crăciun pentru învățării de meserii și alți sârmani băieți; le predă listele de colectă, punându-le la inimă străduința pentru a obține cele mai frumoase rezultate. Fiind de față dl *I. Costand*, cunoscut pianist, îl roagă a executa ceva la pian, care, satisfăcând dorinței generale execută un frumos poutpuriu românesc. După aceea urmează declamările poezilor: *»Pribeagul«*, de *Andr. Bârseanu* (dl *N. Bratu*, culeg.-tip.), *»Țigan voinic«*, de *T. Speranță* (dl *T. Libeg*, pedagog), *»Ciasul rău«*, de *G. Coșbuc* (d-șoara *Elena Mohan*), *»Legendă«* de *G. Coșbuc* (dl *St. Duca*, cul.-tip.), care toate au fost declamate bine, îndeosebi dl *Libeg*, a făcut mult haz cu Țiganul voinic al d-sale. Tot dl *T. Libeg* a mai citit balada populară *»Patima Iancului«*, în urma căreia a fost aplaudat. Încheierea a făcut-o dl *N. Ișan*, m. pilar, care acompaniat la citeră de dl *Alexandru Văradi*, sodal frizeur, a cântat frumoasa romanță *»O dorință«*, de *Ionescu*. Dl *Ișan* a cântat bine și în urma aplauselor a trebuit să repeteze cântarea. Asemenea dl *Văradi* s'a produs bine la citeră, mai executând la urmă un marș românesc și promițând ca la proxima ședință va presta și mai mult. — Cu acestea s'a încheiat programul; și eu m'am depărtat cu dorința, ca la proxima ocaziune d-nii membri-sodali cari se produc cu declamațiuni etc. să pună mai mult pond pe studiu spre a fi mai siguri în predarea lor, prin ce ar delătura intreruperile în declamare și prin aceea șgomotele și... rîsetele din partea — gingașelor noastre coriste. — §.

Coroane eterne. Din cercurile *»Reuniunii sodalilor români din Sibiu«* ni-se împărtășește, că dl *Vict. Tordășianu*, presidentul Reuniunii, a dăruit fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor români suma de 2 coroane întru eternizarea memoriei mult regretatei *Alexandrina Schmid n. Cunțanu*, răposată în Berlin.

Venitul curat al convenirii sociale aranjată zilele trecute în favoarea *»Casei naționale«*, se urcă la aproape patru sute coroane.

† **Moș Coman Schitea din Seliște.** Ni-se scrie: Marția trecută a răposat țărănul fruntaș bătrân *Coman Schitea*, carele a dăruit întreaga sa avere, anume: bani gata în sumă de 10.000 (zece mii) cor., precum și unele moșii școalei române gr.-or. din Seliște. Comuna bisericăscă se pregătește a-i face binefăcătorului fruntaș o înmormântare deamănă și frumoasă.

Necrolog. Subscrișii cu inima înfrântă de durere anunță tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților încetarea din viață a prea iubitului și scumpului soț, tată și cumnat *Alexandru Velican*, avocat, subjude reg. în pensiuine, membru în direcțiunea institutului *»Iulia«*, membru ordinar al *»Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«* etc. etc., care după un morb scurt, împărțit cu sfințele taine și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, în 28 Oct. la orele 1/3 a. m., în anul 62 al vieții și al 27 al fericitei sale căsătorii. În mormântarea scumpului defunct s'a făcut după ritul gr.-cat. în cimiterul din Maieri, Marți la 30 Octomvrie 1900, la orele 1/3 d. a. Fie-ți somnul lin și pomenirea ta în veci! Alba-Iulia, 28 Octomvrie 1900. *Maria Velican* nasc. *Cirlea*, ca soție; *Veturia*, *Maria*, ca fiice; *Valeriu*, *Aureliu*, *Camil*, *Victor*, *Ioachim*, ca fii; *Ioachim Fulea*, avocat și soția, *Mihaiu Cirlea*, not. publ. reg. cu soția, *Ioan Cirlea*, m. propr. și soția, *Petru Cirlea*, comerciant, *Iosif Cirlea*, m. propr. și soția, ca cumnați și cumnate; *Aurel* și *Elvira*, ca nepot și nepoată.

— Subscrișii cu durere anunță tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților încetarea din viață a iubitului lor *Amfilofie Giurca*, not. cerc. emerit., care după îndelungate și mari suferințe, provăzute cu sfințele taine, și-a dat blândul suflet în mâinile Creatorului în 27 Oct., la orele 2 din noapte, în anul al 48-lea al vieții și al 15-lea al fericitei sale căsătorii. În mormântarea defunctului s'a făcut Luni, în 29 Oct. 1900, la orele 2 d. a. Fie-ți somnul lin și pomenirea ta în veci! Feneș, la 27 Octomvrie 1900. Văd. *Otilia Giurca* n. *Florescu*, ca soție cu fiii sei *Alexandru*, *Silviu*, *Sever* și *Elvira* *Elisabeta*; *Aurel Giurca*, paroch gr.-cat. (*Bucerdea*), *Maria Giurca* m. *Truța*, *Alexandru Giurca*, *Augustin Giurca*, *Lavinia Giurca*, *Aurelia Giurca*, ca frați și surori; *Nicolau Florescu* și *Ana*, ca soorii cu fii lor; *Lavinia* m. *Dr. Todorăscu*, *Ionel Florescu*, cumnați și cumnate.

— Venerabila familie a părintelui *Petru Simțion*, paroch în suburbiul *Iosefin* din loc a îndurat o grea pierdere. Buna soție și buna mamă *Maria Simțion* a răposat Duminecă, în etate de 56 ani. În mormântarea a avut loc *Mercuri* la orele 2 d. a. în cimiterul bisericii din groapă.

Ceremonialul înmormântării a fost oficiat în naia bisericii din partea protopopului *Papiu* asistat de preoții *Dr. Eusebiu R. Roșca*, dir. sem., *Ioan Broju*, capelan militar și diaconul *Ioan Popoviciu*, profesor. Cântările le-au executat corul funebrel al elevilor sem. sub conducerea prof. *D. Cunțan*.

Preotul *I. Broju* a ținut cuvântarea funebrelă, amintind calitățile alese ale răposatei atât ca mamă cât și ca femeie și preoteasă română.

Faptul, că răposata și-a dat nobilul seu suflet, tocmai în momentul când iubitul seu soț funcționa la actul sfințirii bisericii, oficiat de *I. P. S.* Sa *Metropolitul Meșianu*, a sgduit și mai mult inima mult încercată a venerabilului preot și întregii sale familii, de aceea vorbitorul prin cuvinte alese s'a nisuit să mângâie pe cei copleșiți de adânc simțită durere.

Afară de membrii familiei și de numeroasele rudeni a luat parte la înmormântare un ales și numeros public. Am remarcat între alții pe: asesorii consistoriali *Z. Boiu* și fam., *M. Voilean*, *Lazar*, profesorii *Ghibu*, *Dr. Bologa*, *D. Comșa*, secretarul *Dr. E. Cristea*, proto-notarul comitatens *Stroia*, preotul *Togan* și d-na, inspect. de școale *I. Bardosy*, prof. *D. P. Barcianu*, redactorul *Silvestru Moldovan*, preoții *Vințelieri* și *Isaia Popa*, *Cioran* și *Goga* (*Rășinari*), *Măniț* (*Vurpăr*) *Slăvescu* (*Mohu*) etc., prof. *T. Popovici*, *L. Triteanu*, *E. Vințelieri*, sena-

tor *Albu*, învățătorii *Savu Radu* și *Savu Avram* (*Ocna*), *Ierónim Preda*, *V. C. Osvadă*, învăț. *Negrilă* și *Joandrea* etc. Apoi un frumos număr de dame și domnișoare, și foarte mulți poporeni.

Nuntă românească în Graz. Cununia d-șoarei *Eugenia Mathéy*, fiica doamnei *Alexandrina I. Mathéy* cu dl *A. de Sostarić*, funcționarul băncii austro-ungare și locotenent în rezervă, a avut loc la 27 l. c. în biserică ev. din Graz. Actul cununii l-a săvârșit după ritul greco-oriental român dl preot militar *Boldea* din Viena. Nunta ce a urmat a avut un caracter curat românesc. S'a toastat și s'a dansat românește. Ziarele din Graz remarcă cu multă bucurie-voință caracterul românesc al nunții.

Valuta de coroane. Banca austro-ungară atrage atențiunea clienților sei asupra ordinațiunii ministrului de finanțe, care a fixat următoarele prescurtări pentru valuta de coroane. Coroana se înseamnă prescurtat cu *k* și nu *k.* sau *kor.*, filerii se înseamnă cu *f* și nu *f.* sau *fill.* Când suma se scrie cu litere, cuvântul coroană sau filerii se scrie întreg. Banca face atenți pe cei interesați, că o abatere dela aceste dispoziții formează pe cambii greșală de formă, pentru care pot fi respinse.

Esposiția de vite aranjată prin Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu, se va ține Duminecă, în 4 Noemvrie n. a. c., în opidul *Mercuria*.

La această esposiție sunt admise vitele locuitorilor din comunele *Mercuria*, *Jina*, *Rod*, *Dobârca*, *Apoldul de-sus*, *Apoldul de-jos*, *Ludoș*, *Gârbova*, *Reciu* și *Cârpeniș*.

Atragerea luarea aminte a țeranilor și fruntașilor din părțile *Mercuriei* asupra acestei esposiții, îndemnându-i a lua parte cât de mulți, de oare-ce numai folos bun pot avea.

Societatea „Inocențiu M. Clain“ a teologilor români gr.-cat. din *Blaj* s'a constituit pe anul societar 1900/901 în modul următor: president *Ioan Sântoma*, teol. an. IV.; vicepresident *Ioan S. Frățilă*, teol. an. III.; secretar *Iacob C. Domșa*, teol. an. IV.; cassar *Valer Vêrv*, teol. an. III.; controlor *Traian German*, teol. an. II.; archivar *Carol Ignat*, teol. an. III.; bibliotecar *Nicolau Ticaciu*, teol. an. II.; notar *Iulian Aldica*, teol. an. I. Membri în comisia supracritisitoare: *Nicolau S. Aron*, teol. an. IV. *Octavian Popa*, teol. an. I.

Procesul Cradja din Sofia. Curtea cu jurați din *Sofia* a judecat Sâmbătă procesul lui *N. Ciolacoff*, supus bulgar, care a încercat să omoare pe supusul român *Th. Cradja*, comerciant din *Sofia*.

Jurații au condamnat pe *Ciolacoff* la trei ani închisoare. Condamnatul însă fiind minorean pedeapsa i-a fost schimbată într'un an închisoare, putând fi pus în libertate pe cauziune și cu drept de recurs.

Ciolacoff a fost liberat imediat pe 1000 de lei cauziune.

Soldat maltratat de moarte. Din *Cluj* se scrie: Reservistul *Ioan Fekete* din reg. de inf. nr. 51 a greșit executarea comandei date. Caporalul *Gál* intra atât s'a infuriat, încât s'a năpustit asupra sârmanului rezervit și l-a lovit cu boconciul în fluierul piciorului. *Fekete* a amețit și s'a rostogolit pe pământ. Transportat în spital s'a constatat că piciorul îi este frânt. După câteva ore i-s'a inveninat sângele. Medicii i-au amputat piciorul, dar nereușind operația, *Fekete* a murit în ziua următoare.

† **Traian Gogan**, fiul drăgălaș al dlui Nicolae Gogan, comptabil în loc, a răposat Joi în etate abia de 3 ani. În mormântarea s'a făcut Sâmbătă d. a.

Purtare slabă. Din Valea-mare ni-se scriu următoarele: Comuna noastră *Valea-mare* (com. Caraș-Severin, cercul Mureșului) a dăruit-o D-zeu cu un *boltaș român*, care pe lângă boltă s'a trudit de 'și-a câștigat și drept de a vinde beuturi, numai ca să scape pe bietul popor de holera Jidanului. O seamă din poporul nostru însă, care se ia după antistia comunală, părăsesc pe al nostru și se rățecese prin cărcimele și prin bolta Jidanului și foarte mult dușmănesc pe bietul nostru boltaș. Acum de vre-o trei luni s'a făcut în comuna noastră alegerea de învățător, fiind postul vacant prin pensionarea fostului învățător Maxim Bălan. Boltașul nostru, cum numai Dumnezeu știe, s'a trudit și-a învățat un fii al seu de învățător. Fiind absolvat tocmai acum, ne-am pus puterile ca să-l alegem. Dar' păcătoșii dușmani nici de astă-dată nu voiau pe fiul boltașului român să fie ales de învățător. Bunul Dumnezeu însă nu lasă pe omul bun. Pornindu-se alegerea și fiind încă doi concurenți, majoritatea a picat pe partea noastră și a fost ales *Iulius Spinanti* fiiul boltașului român cu 50 de voturi, contra 18. Dușmanii învățător, acum pe protest contra alesului învățător, Pentru aceea nu pot ca să nu-i arăt lumii pe acești păcătoși, cari nu numai pe bietul boltaș și pe fiul seu îi dușmănesc, ci pe întreg poporul. De antistie nu-i vorbă, că ea are să meargă pe sfoara ei, numai de ceialalți e rău, căci încă cetesc foi și tot nu fac ce-i scris în ele. Acum atâta!

Un abonent.

Dați socoteală. Primim spre publicare următoarele: Anul acesta în comuna noastră *Prigor* s'au aranjat 2 petreceri în școala comunală în favoarea copiilor orfani. Petrecerile s'au aranjat prin d-nii conducători, dl notar substituit S. Drimba și dl învățător Iosif Toader, hotărât fiind de dumnealor intrarea de persoană 1 cor. Durere însă, că noi nu știm de rezultatul cheltuelilor și a venitului în scopul de mai sus scris. Întreb eu pe d-nii susnumiți, ce e cu acei bani adunați, datu-s'au spre scopul susnumit, câți și cum? Eu unul fiind participant și ca binevoitor am suprasolvit 60 de bani și ca interesat făcând multe întrebări personale nici un rezultat nu s'a dat. Apoi dinșii luându-și cutezanța au făcut și în antistia comunală petreceri, fără nici un scop, dar' îi facem atenți, ca în viitor să nu mai repetez astfel de petreceri în antistie, la cas contrar vom privi cu atențiune spre altă cale. Pentru odată e destul.

Un abonent.

Hymen Ioan Perian, vicenotar în Borlova și **Eufrosina Mihaiu** din Caransebeș, își vor sërba cununia în 12 Noemvrie, la 2 ore p. m., în biserica gr.-or. din Caransebeș.

Însoțire aproape de faliment. Sâmbătă 'și-a ținut în Budapesta adunarea generală *Însoțirea centrală pentru valorisarea lepelului*. Din rapoartele prezentate se vede că însoțirea a lucrat în anul încheiat cu o pierdere de 134.000 coroane, ear' pasivele sunt de peste 300.000 coroane. Din suma de 331 mii, ce se arată ca active sunt zeci de mii de coroane pretensiuni dubii și 170.000 coroane sunt astfel de quote, la a căror solvire membrii nu pot fi siliți.

Direcțiunea a fost nespuse de aspru criticată și luată la dare de seamă. La noua alegere toți membrii direcțiunii au fost scoși afară. Contra dării absoluturului s'a înaintat protest.

Dela Blaj. »*Unirea*« scrie următoarele: În vitrina librăriei noastre se pot vedea câteva tablouri frumoase executate, fotografiate cu ocazia sinodului. Unul din tablourile acestea reprezintă pe membrii sinodului, pe stați înaintea reședinței metropolitane, în front Metropolitul încunjurat de P. P. S. S. arhiepiscopului și la spate ceialalți membri. Tabloul acesta are două variante. Altul înfățișează pe Metropolitul, episc. Pavel și Radu, venind dela biserică, și alta pe episc. Szabó cu Dr. Marcu în trăsura, amândouă sunt fotografii momentane. Cele dintâi se pot procura la 3 fl., ear' celelalte la 1 fl. Se mai vede tot acolo fotografia escelentă a Esc. Sale Metropolitul, care are pe cap camilafca și în mână cârja pastorală. Costă și aceasta 1 florin.

La conferențele învățătoresci sunt conchemați pe ziua de 21 Octomvrie st. v. învățătorii gr.-or. din protopresbiteratele Reghin și Mureș-Oșorheiu în școala din *Jabenița*, ear' învățătorii din protopreb. Deva, Hațeg, Dobrotă și Ilia în școala gr.-or. română din Deva.

Politică cusută cu ață. În Cluj este un croitor numit *Moldovan Miklós*, care se zice a fi Român. Se vede că omul n'are multe haine de cusut, în politică. Și încă de cea papricată ungrească. Cea mai nouă bravură a »săbăului« nostru este, că primind zilele aceste stofă însoțită de o scrisoare nemțească, a reînturnat stofa și scrisoarea, foarte indignat. S'a așternut și a încârligat o dragă de scrisoare, prin care pretindea d-lui că luase ca unui »cetățean maghiar« totdeauna să-i scrie ungreșle, căci altfel. e rău.

Nu te umfla broască-n tău!

Gimnasiu ungreș în Abruđ. O deputație a celor câțiva funcționariș unguri din Abruđ și împrejurime a colindat zilele aceste pe la șefii comitatului Albei-inferioare, ca să le soliciteze spriginul »valoros« pentru deschiderea unui gimnasiu ungreș în Abruđ, deo-cădată și numai cu patru clase. Argumentul cel mai puternic al deputației, ca să arete necesitatea înființării gimn. ungreș în Abruđ a fost invocarea intereselor ideii de stat unitar maghiar în acest centru ajuns pe mână »Valahilor«. Și doar' scopul ce 'și-l închipue Ungurașii nostri, este nici mai mult nici mai puțin decât, maghiarizarea falnicilor munți apuseni. În ordinea aceasta de idei le-au promis spriginul lor matadorii comitatului, ba 'i-au încurajat să meargă și pe la ministrii din Budapesta. Când deputația n'a fost condusă de intenția curată să ridice științei și culturii un vrednic sălaș, nu înțelegem ce a căutat în deputație, notarul *Stefan Paul* din *Buciumani* și *Ioan Gora*, primarul din *Sohodol*?! Mai mult ne mirăm de dl Paul, care după cât știm nu e avisat la »mila« domnilor unguri. Doar' protestul ce s'a înaintat la congregație contra alegerii d-sale de notar și fără astfel de tărăielii s'ar fi rezolvit pe calea lui regulată. Peirea ta din tine Israile...

Krüger. Naționaliștii din Franția pregătesc mari demonstrații din prilejul sosirii lui *Krüger* în Marseille, ce va urma la începutul lunii Noemvrie. Ziarul »Figaro« atrage atențiunea Francezilor să se abțină dela demonstrații anti-ingleze, prin care în paguba Franției s'ar înășa și așa de fondațiile relații dintre Franția și Anglia.

Din prilejul sosirii lui *Krüger* în Europa, membrii parlamentului de pace au rugat prin o scrisoare pe presidentul *Loubet* al Franției, ca în consfătuire cu celelalte puteri care au subscris convenția dela Haga să intervină în conflictul african în favorul *Burilor*.

Cârcimele în România. În România vrea să iee statul în îngrijire cârcimele dela sate (monopol) și apoi să le dea în arândă. Foile din România scriu, că numărul cârcimelor pe sate este de 23 mii.

Prin înființarea monopolului se va scobori numărul acestor cârcime la cel mult 12.000. Cea mai mică arândă va fi de 500 lei.

Guvernul speră să aibă din acest monopol un venit de aproape 12 milioane pe an.

Ungurii între ei. Se scriu din București următoarele: Societatea ungară de cântări și diletanți din capitală, sub președința florarului *Németh*, hotărâse să aranjeze o reprezentație teatrală de diletanți urmată de dans, în folosul școlărilor săraci. În acest scop obținuse autorizația prefecturii poliției capitalei și concursul clerului catolic. Cei dela clubul ungar din Cismegiu, presidat de preotul calvin *Bartalus*, geloși de acest lucru, au hotărât să aranjeze și ei în același timp o sərbare gratuită la club. Cum însă sərbarea n'a fost anunțată cu 48 ore înainte, prefectura poliției capitalei o înaintis-o.

Atunci cei dela club au trimis o delegație la consulatul austro-ungar, plângându-se că societatea de cântări 'i-a denunțat la poliție, că dinșii fac o sərbare spre a aduna în taină oare-cari sume pentru *Sarafoff*, și poliția luând aceste denunțări drept bani bunii, a oprit sərbarea lor. Viceconsulul s'a dus la prefectura poliției, cerând informații asupra acestui cas, unde 'i-s'a declarat, că poliția nici n'a auzit de vr'o combinație cu *Sarafoff*, dar' că a oprit sərbarea, ca nefiind anunțată conform legii.

În fine, după intervenția consulatului, se dă voe să se țină și sərbarea clubului. Și atunci au început să lucreze agenții clubului răspândind fel de fel de vești compromițătoare în socoteala societății de canto, făcând combinații cu *Sarafoff* și tratându-se reciproc de *trădători de nație*. Resultatul a fost, că ambele sərbări au dat faliment și au făcut fiasco.

A doua zi, *Németh* s'a dus la consulat cerând satisfacție în contra calumniilor debitate de cei dela club, ceea-ce 'i-s'a dat. Urmarea se va desfășura înaintea curții cu jurați.

Cei mai noi pioneri ai maghiarizării. Cei dela club trebuie de maghiarizate străduințele de maghiarizare, când și *chelnerii* au ajuns să fie aprigi pioneri ai ideii de stat. *Chelnerii* din Budapesta au hotărât adică, zilele trecute, că oaspeții, ce intră în restaurante să fie *salutați* ungrește. În cazul când oaspeții nu vor vorbi limba ungreșcă, să le vorbească și în albă limbă.

Adecă, bine să fim înțeleși. Se străduiesc ei sërmanii pentru maghiarizare, dar' când vorba este de »geschäft« le dai în trăsnet toate, chiar și maghiarizarea.

Krivány. În procesul vestitului defraudant *Krivány*, după-cum se telegrafează din Arad, pertractarea finală va fi pe la mijlocul lunii Noemvrie. Pertractarea va fi condusă de judele *Földes*. Se svonește, că la pertractarea finală *Krivány* va face *sensaționale descoperiri*.

Defraudare uriașă. *Alvord*, cas-sarul bancă delapidat *700.000 dolari* și apoi 'și-a perdut urma. Banca a acoperit colosala defraudare din fondurile de rezervă. Mai rău o duce cassarul *Alvord* care n'are unde fugi, căci el nu poate folosi America drept refugiu, ca defraudanții din Europa. Tot e mai bine să fii European și nu American.

Fundațiunea Andronic. Consistorul arhidieceșan escrie concurse pentru stipendii din fundațiunea Andronic, pe seama *învățaceilor și caltelor* de meserii. Pot concura învățacei dela orice meserie, cari au împlinit anul 12 al etății. Apoi sodalii deveniți ca atari în decursul anului 1900 și în fine sodalii cari au lucrat meseria lor fără întrerupere timp de 6 ani. Petenții în general au să producă: carte de botez, atestat dela comună despre averea lor și a părinților și atestat familiar dela parochul locului. Concurenții pot fi numai *Români ortodoksi*, născuți în arhidieceșca Transilvaniei.

Dela concurenți se pretinde ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie. Petițiile au să fie înaintate și adresate Vener. consistor arhidieceșan gr.-or. în Sibiu — până la 31 Decembrie st. v. 1900. Concurenții cu oarecari studii gimnasiale cari sunt sau voesc să fie aplicați sau să se perfecționeze în sculptura de lemn, bărdășit și zidărit, vor fi împărțâșiți cu ajutoare mai mărioare. În nrul viitor vom serie mai pe larg.

„Nu cumpăra dela faur cărbune“, așa zice o vorbă veche și înțeleaptă. Dacă se potrivește undeva vorba aceasta, apoi la cumpărarea losurilor de clase, abună-seamă se potrivește. Cu toate-că loteria de clase oferă mari șanse de câștig și precum s'a dovedit mii de oameni au ajuns la stare și la avere, alcătuirea și rînduiala loteriei astfel este întocmită, că e neapărat de lipsă să cumpărăm losurile din mână absolut sigură (dela om de încredere). Cumpărătorul de losuri trebuie să aibă asigurarea că în cazul când vînzătorul ar greși (ceea-ce prin felurite împrejurări ușor poate să se întîmple), acest vînzător la vreme de câștig poate să răspundă la ori-ce fel de pagubă, căci doar' în primul rînd vînzătorul de losuri este răspunzător. Tocmai de aceea pentru deplina siguranță în toate privințele, recomandăm ca pe cel mai sigur vînzător *„Casa națională de schimb, societate pe acții“* (Buda-pesta, Gizella-tér, palatul Haas, care este în toată țeara cea mai mare casă pentru vînzarea losurilor de clasă. Această societate vinde losurile (și cu rambursă) cu prețurile originale, nu socotește nici un fel de spese, trimite gratuit liste de tragere, plătește imediat și direct câștiguri ori-cât de mari. Oferă apoi cea mai mare siguranță și toate favorurile, ce se pot aștepta dela o societate de seama Casei naționale de schimb, societate pe acții.

Finanț sinucigaș. Sâmbătă noaptea a fost mare *„chef“* în o cărcimă din Cluj. Șese finanți își petreceau în ruptul capului. Cătră ciasurile trei din noapte au părăsit cărcima și cu o larmă ne mai pomenită *„măsurau“* stradele, acățându-se de fiecare trecător. În fine a dat poliția de ei. Finanții însă curajoși cum sînt ei din felul lor, au scos săbiile și au început cu polițiștii o luptă pe moarte pe vieată. Un polițist și doi finanți au rămas grav răniți. Când în fine doi dintre finanți au fost prinși și transportați *„pe pries“*, finanții din nou au început să lărmuiască și să arunce tot ce era prin casă. Numai cu multă greutate 'i-au putut mulcomi. Numele celor doi arestați este *Zonda Gyárfás* și *Albu Ferencz*. Zonda avînd rane ce sîngerau era să fie dus în spital, dar' la insistările lui a fost adus în casarma finanților. Cum a ajuns aici 'și-a luat pușca și 'și-a tras un glonț drept în inimă. A murit momentan.

Omor înflorător. Zilele trecute familia cărcimarului Davidovici, din Gavosdia (comitatul Caraș-Severin), a fost omorită într'un mod cât se poate de mișelnic. De curînd cărcimarul Davidovici a fost primit ca despăgubire dela

o societate de asigurare în cauză de foc 1200 coroane și la acești bani a rîvnit ucigașul Petru Bumbu, un hoț vestit. Ucigașul s'a furișat într'o noapte în locuință, unde a omorît pe cărcimăreasa, pe o fiică a ei de 11 ani și pe un copilăș de 7 ani. Toți trei au fost tăiați în bucăți cu cuțitul!

Gendarmeria a isbutit în curînd a pune mîna pe ucigaș, aflînd la el și suma de 1200 cor.

Fluidul regenerator pentru cai al lui Kwizda. *„Sport“*, revistă de specialitate pentru curse, vînat și cai, se pronunță asupra fluidului regenerator al lui Kwizda, în chipul următor: *„Cele la sfortări mari voește să conserve la caii sei vinele în curățenie, li-se recomandă fluidul regenerator al lui Ioan Francisc Kwizda, farmacist în Korneuburg lângă Viena. După fiecare întrebuințare, după-ce am freat bine cu paie vinele, frecăm picioarele calului dela genuche până sus la coapsă cu fluid regenerator, apoi îi aplicăm bandage ușoare; un mijloc acesta simplu și totuși de efect foarte folositor, pentru conservarea vinelor în stare bună și capabilă de suportarea strapățelor și pentru delăturarea formării zoilor. Fluidul regenerator pentru cai ces. și reg. priv. al lui Kwizda n'ar trebui deci să lipsească nici unui proprietar de cai.“*

POSTA REDACȚIUNII.

G. M. în Franzdorf. În tot anul dările aruncate să espun spre vedere în Februarie, la casa comunală. Atunci dacă nu sînteți mulțumiți, puteți face recurs în scris. Recursul trebuie să vi-l facă un om pricepător.

Termine și alte lucruri despre dări aflați în *„Călințarul Poporului“* pe 1901.

Scoreiu. N'avem ce face. Vei primi deodată mai mult. Paciență.

Sfințire de biserică în Blăjel numai în nr. viitor îi vom pute face loc.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru *„Tipografia“*, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călințarul Poporului

pe anul comun

1901.

Prețul 40 bani + 10 bani porto. Vînzătorilor li-se dă rabat cuvenit.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

intemeiată la anul 1868

în Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 5 (edificiile proprii),

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra percolului de foc și esplosiune

edificii de ori-ce fel, locuințe și clădiri economice, magazne de mărfuri, mașine agricole, mobile, vestminte și rufe, cară și vite de tot soiul, produse de câmp și de recoltă etc. etc.;

asupra vieței omului:

în toate combinațiunile conform tabelelor sale foarte variate, ca asigurări simple pe cazul de moarte, asigurări mixte cu termin, asigurări de copii, de zestre, rente viingere, asigurări cu plățirea de două-ori a capitalului, și cu polițe libere de premii etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală (sistem german).

Asigurări pe spese de înmormîntare cu solvire imediată.

Fonduri de rezervă și de garanție specială:

1,400.000 coroane,

plasate în scrisuri fonciare și în siguranțe pupulare.

Active cu finea anului 1899: 2 milioane 185 mii coroane.

Stocul asigurărilor:

Valori asigurate contra incendiului:
64 milioane coroane.

Capitale asigurate asupra vieței:
9 milioane coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

2,825.645 cor. 62 bani pentru daune de foc și 2,498.042 cor. 10 bani capitale asigurate pe vieată
total: 5,323.687 coroane 72 bani.

Oferte și ori-ce informațiuni se primesc prin Direcțiune în Sibiu, la agenturile principale în Arad, Brașov și Timișoara, la agendele generale din Cluj și Budapesta, precum și la reprezentanții speciali în toate comunele mai mari.

Prospecte și tipărituri gratuit și franco.

Direcțiunea în Sibiu,

str. Cîsnădiei nr. 5, etajul I., curtea I.

Nr. 1113/900

[59] 1-3

Publicațiune.

Din partea subscrisei primării comunale prin aceasta se aduce la cunoștința publică, că în 25 Noemvrie st. n. a. e., la 2 ore d. a., se va vinde pe cale de licitațiune publică, **moara comunală** provăzută cu 2 petri. Moara este așezată la mijlocul comunei, afară de aceea cumpărătorul va pute să-și edifice și un joagăr, pentru care dreptul este deja câștigat din partea comunei.

Prețul morii face 3200 coroane.

Primăria comunală:

Aureliu Hațiegan, Oprea Costandel,
notar. primar.

Fluidul regenerător pentru cai al lui Kwizda.

[31] 6-15

Prețul cor. 2.80. — Ces. și reg. priv. apă de spălat pentru cai.

De 40 ani deja în folosință, în *grajdurile Curții*, în *grajdurile mai mari militare și civile*, pentru *întărire*, pentru *potențarea forțelor înainte și după strapăte mari*, la *scrintituri*, la *înțepirea vinelor etc.*, dă cailor forță de a suporta cel mai greu training — Veritabil numai cu marca de mai sus, se capătă în toate farmaciile și drogueriile din Austro-Ungaria.

Deposit principal la

Ioan Francisc Kwizda,
ces. și reg. austr.-ung., reg. rom. și prinț. bulg.
furnis or de curte.
Farmacist în Korneuburg lângă Viena.

În negustoria mixtă și de modă a subscrișului este loc de

2 învățacei

de Român în etate de 14—15 ani cu pregătirea școlară necesară.

[64] 3-3

Cu toată stima

George Ivașeu,
comerciant în Abrud.

Bine apreciată
de întreagă
presa noastră.

MARGARETA MODLOVAN.

Din
tainele
vieții.

29 de novele și schițe.

Prețul 2 cor., plus 10 bani porto.

Se poate procura dela
Librăria
W. Kraft.

A apărut!

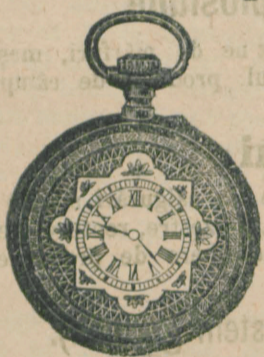
Magazin de fabrică
de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint,

JULIUS ERÖS

Strada Cisnădiei nr. 3. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.
(Edificiul „Transilvania“).

Fiecare obiect de aur sau de argint e esaminat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloagelor mele. Toate comanda le efectuesc imediat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

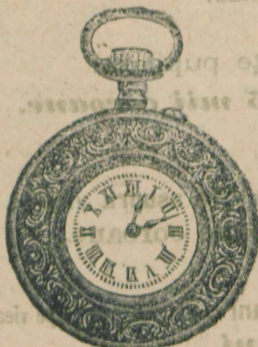
Reparaturi de tot soiul se eșcută bine și conștientios.

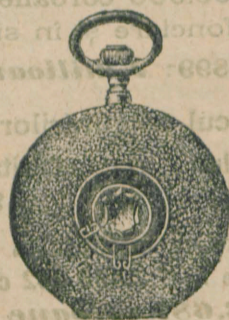
Nr. 1.
Orologiu de argint remon-
toir, pentru dame; 30 mm.
diametru, cu capac de argint,
calitate bună fl. 6.75, cu cerc
de aur fl. 7.50, de oțel negru
oxidat fl. 6.50.

Nr. 2.
Orologiu anker-remon. de
argint, 50 mm. diametru, cu
capac dublu, toc guiloșat ori gravat,
3 capace de argint, 5 rubine,
sorte tari, I. fină „Uranienwerk“
15 rubine, fl. 12.50.

Nr. 3.
Orologiu cilindru-rem. de
argint, 48 mm. diametru, cu
placă de cifre în email albă ori
colorată cu toată ovală, arătător
de secunde, construcție bună so-
lida, fl. 6.75.

Nr. 4.
Orologiu cil.-rem. de ar-
gint, 48 mm. diametru, cu
capac dublu, în toc gravat
frumos, sorte tari, I. fabricat
fin fl. 8.75.

Nr. 5.
Orologiu anker-remon. de
argint, 50 mm. diametru, capac
dublu, 3 capace de argint, 15 ru-
bine, cu cerc de aur, fabricat fin,
din sorte mai tari fl. 11.50, cu
construcție cil.-rem. fl. 9.50.

Nr. 6.
Orologiu de dame, rem., de
aur de 14 carate, 30 mm. dia-
metru, capac dublu, I. calitate,
guiloșat ori gravat fl. 25.—, în
toc de argint fl. 11.50.

Nr. 7.
Orologiu cilindru-remt.
de argint nou, 48 mm. dia-
metru, luciu ori gravat, în formă
ovală, arătător de secunde, cu
placă de cifre albă, emailată,
I. calitate, fl. 4.50, cu capac
dublu fl. 5.80. Lanțuri de nik-
kel cu compas ori cheia 30, 40,
50, 60 cr.

Prospecte bogat ilustrate gratis și franco. Spedări cu rambursă ori pe lângă trimiterea înainte a prețului.

[44] 47-52

Marce postale din toate țările în plată.